



# Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

## Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

**Danskernes Historie Online** er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

### Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

### Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

### Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

# INDBYDELSESSKRIFT

TIL

## AARSPRØVEN OG AFGANGSPRØVEN

I

### HORSENS LÆRDE SKOLE

I JULI 1860.

---

1. Torqvato Tasso's befriede Jerusalem. Oversat af Adjunct V. I. S. Bisted. (Fortsættelse.)
  2. Skoleefterretninger af Rector Professor F. C. C. Birch.
- 

HORSENS.

Trykt hos A. C. Foghs Enke.

I.  
TORQVATO TASSO'S  
BEFRIEDE JERUSALEM.

OVERSAT

af

**V. I. S. BISTED.**

(Fortsættelse fra Programmet for 1857).

## Anden Sang.

Jerusalems indre Tilstand og Aladins Tyranni. Olindo og Sofronia. Alet og Argant komme som Gesandter til de Christnes Leir. Krig med Ægypten.

### 1.

En Dag, mens Kongen rusted grum og bange,  
Ismen alene for hans Aasyn treen,  
Ismen, som frem kan mane Gravens Fange  
Og give Liv og Røst de muldne Been,  
Ved Lyden af hvis lede Tryllesange  
Selv Pluto skjælver i sit Slot, Ismen,  
Hvem Helveds Aander tjene maae og lyde,  
Forbundne, skilte, som han monne byde.

### 2.

Skjøndt forhen Christen, nu han Christ forbanded,  
Men opgav ei den christne Cultus, som  
Han paa vanhellig Viis med Islam blanded,  
Slet Islam med forvansket Christendom.  
Fra Grotten, hvor han i en Krog af Landet  
Sin skumle Kunst har hidtil øvet, kom  
Han nu i Farens Time til sin Herre;  
Var Kongen ond, saa var hans Hjælper værre.

## 3.

Han taled: „Fjenden haster overmaade,  
 Og Skræk gaaer forud paa hans Seiers Sti.  
 Dog, hvis blot Mod og Kløgt vi lade raade,  
 Skal Verden, ja skal Himlen staae os bi.  
 Alt hvad en Drot og Høvding her formaaede,  
 Har længst du seet og gjort, det vide vi;  
 Hvis kun som du hver Mand sin Pligt opfylder,  
 En Grav da finder snarlig Fjendens Mylder.

## 4.

Jeg kommer for at dele dine Farer,  
 En Hjælper i din Id, som svigter ei;  
 Hvad Livets Gang, hvad Trolddom aabenbarer  
 Graahærdet Grandsker, see det bringer jeg,  
 Og de af Gud fordømte Engleskarer  
 Jeg tvinger til at tjene paa vor Vei;  
 Men hvor jeg agter Værket at begynde  
 Og paa hvad Viis, skal jeg dig først forkynde.

## 5.

Et slørindhyllet Billed er at finde  
 Paa Christen-Altret hist i Jordens Skjød  
 Af hende, hvem de dyrke som Gudinde,  
 Hvis Søn er deres Gud, skjøndt født og død,  
 For hvilket store Kjertter sees at skinne  
 Med aldrig slukket Blus og Virak sød,  
 Og trindt om hvilket gyldne Gaver prange,  
 Dem Overtro har bragt, i Rader lange.

## 6.

Flux skal du rane denne Billedstøtte,  
 Og ved din Haand maa hid den vorde bragt;  
 Staaer i Moskeen først det sjeldne Bytte,  
 Da kjender Trolddom jeg af saadan Magt,  
 At mens vi eie det, det maa beskytte  
 Vor Stad og være den en sikker Vagt,  
 Og saa min hemmelige Kunst dit Rige  
 Omgiver med en Muur foruden Lige.“

## 7.

Let overtalt, gik Kongen ufortøvet  
 Til Herrens Huus, forstyrred Stedets Fred,  
 Med ureen Haand den Renes Billed røved,  
 Forjog hver Præst og iled saa afsted  
 Med Rovet did, hvor daglig Vantro prøved  
 I Hedningtemplet Guds Langmodighed;  
 Der med Besværgelser, som trodsed Himlen,  
 Ismen paakaldte det i Hedningvrimlen.

## 8.

Dog knap Dagmoder kunde Mørket sprede,  
 Før han, som vogted Templet denne Nat,  
 Forgjæves saaes i hver en Krog at lede  
 Om Billedet; den svandt, den sjeldne Skat.  
 Forfærdet gik til Kongen han, hvis Vrede  
 Mod ham ved dette Bud oplussed brat;  
 Thi, meente han, her var paa Spil en Christen,  
 Men aldrig kommer nu man efter Listen.

## 9.

Var det et Værk af Christenhænder snilde,  
 Hvad eller kom fra Himlen Hjælpen ned,  
 Som ei sin rene Dronnings Træk de milde  
 I Hedningfolkets Synagoge led?  
 Her tier Sagnet qvær; om Daadens Kilde  
 Var Himlen eller Jorden, ei jeg veed.  
 Den Fromme Jordens Fordring helst opgiver,  
 Og ene Herrens Haand alt Godt tilskriver.

## 10.

I lønligst Vraa lod Kongen flux randsage  
 Hvert Huus, hver Kirke; Gaver loved han  
 Hver den, som Gjerningsmanden vil anklage,  
 Men hvo ham fjæler, er en Dødsens Mand.  
 Den lede Trold vil Sagens Spor opdage  
 Ved Trolddom; men her standser hans Forstand:  
 Da Himlen selv vil Daadens Ophav skjule,  
 Magtløse blive Runerne de fule.

## 11.

Og da sig Gjerningsmanden sikkert dølger,  
 Saa Kongen troer, i Menighedens Skjød,  
 Han raser vildt, og vildt i Aaren bølger  
 Det hede Blod, i Luc Hadet brød.  
 Hevn vil han tage, hvad end siden følger,  
 Og nære Lidenskabens blinde Glød.  
 „Hver Christen døe!“ saa raabte han, „den Frække  
 Da faaer sin Løn; ei skal min Harm han gjække.

## 12.

Naar blot min Arm den Skyldige kan ramme,  
 Saa lad den Skyldfrie kun skee lige Skjel;  
 Med Skyld beladt er dog den hele Stamme,  
 Slet Ingen blandt dem mener os det vel.  
 Hvo heri ei har Deel, lad ham annamme  
 Betaling, vel fortjent, af gammel Gjæld.  
 Op, Muselmænd! og griber Faklen, Klingen,  
 Opbrænder, hugger ned og skaaner Ingen.“

## 13.

Saa taled han dem til; men ufortøvet  
 Til Christenfolket Rygtet monne gaae.  
 Forfærdelse det greb, og dybt bedrøvet  
 Sin sidste Stund det ventede høre slaae.  
 Af Ingen Modstand eller Flugt blev prøvet,  
 Bøn og Undskyldning Ingen voved paa;  
 Men som de mægtede ei sig selv at raade,  
 Blev Frelse sendt dem paa uventet Maade.

## 14.

Der var en christen Mø, en ædel Qvinde,  
 Høihjertet, god og dertil skjon som Faa,  
 Hvem Skjønheden dog ei laa meer paa Sinde,  
 End det med Dyd og Fromhed kan bestaae;  
 Hvis Fortrin med des større Klarhed skinne,  
 Jo meer de dølges i en ringe Vraa,  
 I huuslig Indgetogenhed, hvor ikke  
 De naaes af Rocs og ubeskedne Blikke.



Dog var der aldrig Vagt saa stærk at finde,  
 At den en saadan Skjønhed vogted ret;  
 Sligt led ei Amor; han forraadte hende  
 Alt til en Svend, hvis Hjerte fænged let.  
 Ja du, som snart er blind og Blikket blinder,  
 Snart meer end Argusøiet skjærper det,  
 Du, snilde Gud, trods tifold Vagt og Mure,  
 Indleder Elskerblik i Jomfrubure.

Af samme By de var og samme Lære,  
 Hun hed Sofronia, Olindo han.  
 Han var saa bly, som hun mon fager være,  
 Og elsker meget, haaber lidt, men kan  
 Slet intet Ord om Kjærlighed frembære,  
 Saa hun ei mærker til hans Hjertes Brand,  
 Og mens hans hele Liv gaaer op i hendes,  
 Han ændses ei, ja maaskee neppe kjendes.

Da Rygtet gaaer om Land og Skræk indgyder,  
 At hver, som troer paa Christ, skal hugges ned,  
 Var hun, som Mandens Mod med Qvindens Dyder  
 Forbandt, bekymret kun for Kirkens Fred.  
 Mens Hjertets Røst rask Handling hende byder,  
 Hun kjæmper end med sin Blufærdighed;  
 Dog fatter hun sig snart: den ædle Qvinde  
 Mod og Blufærdighed veed at forbinde.

Alene hun igjennem Stadens Mylder  
 Med ædel Anstand, værdig Holdning gik,  
 Slaaer Øiet ned og i sit Slør sig hyller,  
 Formummet ei, dog dækt for frække Blik,  
 Og ved et sorgløst Sving, som sødt fortryller,  
 En dobbelt Ynde Dragt og Aasyn fik,  
 Dog denne Kunstløshed i Færd og Dragt er  
 Just selv en Kunst af Elskovs hulde Magter.

Beskuet af Enhver, til Ingen skuer  
 Den stolte Mø, som hen til Borgen gik,  
 Hvor hun, skjønndt Drotten opbragt er, ei gruer,  
 Men møder uforsagt hans vrede Blik.  
 „O Herre!“ sagde hun, „dæmp Vredens Luer,  
 Og dit oprørte Folk til Orden skik,  
 Thi Synderen, om hvem omsonst I lede,  
 Jeg bringer her som Offer for din Vrede.“

Ved dette Mod, fast ukjendt hos en Qvinde,  
 Og denne rene Skjønheds\_Helgenskin  
 Dybt rørtes Kongen, kan sig ei besinde,  
 Og Vredens Glød udslukkes paa hans Kind.  
 Var hendes Blik ei strængt, og han af Sinde  
 Ei fuldt saa haard, fandt Amor vel derind;  
 Men ei den Strænge let den Haarde fængsler,  
 Kun Elskovs Lyst kan nære Elskovs Længsler.

## 21.

Om end ei elskovsfuld, Barbaren fryder  
 Sig glad forbaust ved denne Lilievand  
 Og taler saa: „Fortæl mig Alt, da byder  
 Jeg Fred og Skaansel for dit Folk paa Stand.“  
 Gjenmæled hun: „Den dristige Forbryder,  
 Som længst du søger, her du skue kan;  
 Min Haand det var, som øved denne Brøde,  
 Som borttog Billedet; thi lad mig bøde!“

## 22.

Saa trodsed Stormen hun med freidig Pande  
 Og for sit Folk sig selv som Offer bød.  
 Heelt sjeldent var saa stort og skjønt det Sande,  
 Som da hun loi sig til den bittere Død.  
 Den raae Tyran fast raadvild monne stande,  
 Og langsomt ulmed i ham Harmens Glød.  
 „Sig frem,“ han bød, „hvo hjalp dig Planen lægge  
 Og voved dig til Værket Haand at række?“

## 23.

„Ei undte Nogen jeg af Daadens Ære  
 Endog den mindste Deel,“ var hendes Svar,  
 „Nei, ene vilde jeg om Tanken være,  
 Som i Fuldbyrnelsen jeg ene var.“  
 — „Da skal du ogsaa,“ bød han, „ene bære  
 Min Harm, som du forvovent æsket har.“  
 — „Ja,“ svared hun, „som Æren min jeg kalder,  
 Paa mig med Rette Straffen ene falder.“

## 24.

End spørger han, hvis Taalmod er til Ende:  
 „Hvad blev der af dit Rov? Hvor skjules det?“  
 „Jeg skyndte mig,“ hun svared, „det at brænde,  
 Og ei jeg troer, at det var handlet slet.  
 Nu skal Guds Moder ei, hvad end maa hænde,  
 Vanhelliges blandt sine Fjenders Æt.  
 Vil Rovet eller Røveren du finde?  
 Den sidste seer du her, hiint — ingensinde.

## 25.

Og dog, jeg har ei noget Rov begaaet;  
 Kun, hvad I os frarøved, tog jeg jo.“  
 — Nu har Tyrannens Vrede Maalet naaet,  
 Og i sin Harm han skjælved, fnøs og lo.  
 Du ædle Mø, nu er din Time slaaet!  
 Din kydske Barm, dit Aasyns høie Ro  
 Beskjærme dig ei meer, og Amor skandser  
 Forgjæves dig med Skjønheds fagre Pandser.

## 26.

Alt var hun greben, og, af Grumhed dreven,  
 Om Baal og Brand har Kongen Dommen sagt.  
 Det kydske Slør og Kaaben er afreven,  
 Den fine Haand i svære Boiler lagt;  
 Hun tier, ei fordi hun ræd er bleven,  
 Men dybt bevæget kun af Stundens Magt,  
 Og ei af Rædsel hendes Kinder blegne,  
 For Himlens Klarhed deres Roser segne.

## 27.

Da denne Nyhed spørges, Stimlen render  
 Nysgjerrig did; Olindo kom ei sidst,  
 Thi at den kjække Mø, hvem Ingen kjender,  
 Hans Elskte var, det aner ham for vist;  
 Og da han hende seer i Bøddelhænder,  
 Til Døden dømt, og at i kortest Frist  
 Fuldbyrdes Dommen skal, den frygtelige,  
 Han stormer frem med Magt, og Alle vige.

## 28.

„Uskyldig,“ raabte han „er denne Qvinde,  
 Og kun i Vanvid løi sig selv hun paa;  
 Hvor skulde vel en stakkels Jomfru finde  
 Paa slig en Plan, end sige Maalet naae?  
 Hvor kunde den aarvaagne Vagt hun blinde  
 Og uanfægtet med sit Bytte gaae?  
 Lad hende sige det! — Nei, min er Brøden.“  
 — Saa elsked, uden Gjengjæld, han til Døden!

## 29.

Han vedblev: „Did, hvor Lys og Luft mon glide  
 Ned gennem Templets Loft, som Fuglen jeg  
 Mig svang og banded mig ved Midnatstide  
 Ad snevre Glug en fast umulig Vei.  
 Min Æren var; thi bør jeg Døden lide;  
 Til denne Mø min Ret jeg afstaaer ei;  
 For hende blev ei denne Lænke smedet,  
 Nei, mig er den og Baalet her beredet.“

## 30.

Sofronia hævede sit Blik, det milde,  
 Og paa Olindo medynksfuld hun saae:  
 „Hvi vil, o Ungersvend, dit Liv du spilde?  
 Bød dig usaligt Vanvid hid at gaae?  
 Troer du maaskee, at uden dig jeg vilde  
 Ei mod et opbragt Menneske bestaae?  
 Da feiler du. Min Sjæl er ufortrøden;  
 Jeg uden Følgeskab tør gaae i Døden.“

## 31.

Saa taled hun; dog falder ei tilføie  
 Den Elskende; hun ændred ei hans Hu.  
 Ei hendes Offermod formaaer at bøie  
 Hans Dødsforagt, saa stærk gjør, Amor, du!  
 Og Seirens Priis, som stod for deres Øie,  
 Er Døden, — Liv den Overvundnes Gru.  
 Men Kongen vredes meer, jo meer de Tvende  
 Imod sig selv alene Klagen vende.

## 32.

Han fandt det frækt, at ei de lod sig skrække,  
 Og Trods, at ei de frygted Baal og Brand.  
 „Jeg troer dem,“ sagde han; „de seire begge!  
 Men Seirens Løn faaer blive, som den kan.“  
 Og paa et Vink af ham hans Knegte lægge  
 Den unge Svend i Jern; saa bindes han  
 Til samme Pæl som hun, og saa de vendes,  
 At ei hans Blik i Døden møder hendes.

## 33.

Og trindt om dem i Stak de Veddet sætte  
 Og tænde Baalet; alt det staaer i Brand.  
 Da maa med Suk vel Svenden Hjertet lette,  
 Og til sin Smertenssøster klager han:  
 „Var det det Baand, jeg haabed skulde flette  
 Dit Liv til mit, du hulde Lilievand?  
 Ak, ei jeg tænkte mig, at det blev Flammen,  
 Som skulde vore Hjerter smelte sammen.

## 34.

En anden Flamme haabed Kjærligheden  
 Og andre Baand, end Skjæbnen her os gav,  
 Som vore Veie skilte grumt hernelen,  
 Men samled dem, da de skal brydes af.  
 Dog, da saa brat vor Livsdag er forleden,  
 Det trøster mig med dig at dele Grav,  
 Om ei et bedre Leie; dig jeg ynker,  
 Fast ei mig selv, som ved din Side synker.

## 35.

O, nu livsalig priser jeg min Vaande,  
 Og Dødens Qval forvandles mig til Lyst,  
 Naar med vort sidste Suk vi kan udaande  
 Vor hele Sjæl kun i hinandens Bryst;  
 Naar ved hinandens Favn og Haand i Haande  
 Vi segnende forlade Livets Kyst.“  
 Han brast i Graad. — Hun kjærligt ham husvaler  
 Og, mildt bebreidende, til Rette taler.

## 36.

„Du Kjære! slip nu Verdens Tant af Sinde,  
 Os Stunden kalder til andægtig Ro.  
 Betænk din Synd, og bed, at du maa vinde  
 Den Krone, Herren lover sine Troe.  
 Ja, lid i Gud, da skal din Dødsangst svinde,  
 Og til hans Throne skal du skue fro;  
 See op til Himlen, hvor med Straaler milde  
 Hans Sol os vinker hjem til Lysets Kilde.“

## 37.

Her udbød lydt i Graad de svorne Fjender,  
 Og hos de Christne Taaren stille flød;  
 I Kongen selv en Magt, som ei han kjender,  
 Den haarde Hjerteskorpe gjennembrod.  
 Med Øiet blinker han og bort sig vender,  
 Det harmer ham, at han skal synes blød;  
 Kun hendes Øie Taaren ikke væder,  
 Begrædt af Alle, selv hun ikke græder.

## 38.

Hvo træder hid just nu? — En ædel Kriger,  
 — Saa synes det — en høibaarn Riddersmand,  
 Hvis underlige Dragt og Rustning siger,  
 Han kommer fra et fjernt og fremmed Land;  
 Men da paa Hjelmens sees en gylden Tiger,  
 I det berømte Tegn gjenkjender man  
 Clorindas Vaabenmærke; Alle vende  
 Nu Blik og Tanke did; ja, det er hende!



## 39.

Hun Qvindens Id og Qvindens stille Sæder  
 Foragted fra sin Barndoms første Aar;  
 Hun sysler ei med Teen og Naal ei træder,  
 Arachnes Kunst den stolte Haand forsmaaer;  
 Hun hader Stueliv og bløde Klæder,  
 Men som en Jomfru skjær blandt Kæmper gaaer.  
 Med strænge Blik hun holder dem tilbage,  
 Dog hendes barske Miner selv behage.

## 40.

Alt som et Barn med spæden Haand hun tæmmer  
 Ved Bidslet Gangeren, som kjækt hun red;  
 I Fægteskolen vandt de fine Lemmer  
 Ved Løb og Fægten Kraft og Smidighed;  
 Dernæst paa Bjergets Tind, i Skovens Gjemmer  
 Med Bjørn og Løve drabeligt hun stred,  
 Og som i Skoven Løverne hun jaged,  
 Som en Løvinde jog hun Mænd i Slaget.

## 41.

Nu kommer hun fra Persiens fjerne Lande  
 For efter Evne Christ at staae imod.  
 Skjøndt hist hun Christenliig har strøet paa Strande  
 Og farvet mangan Flod med deres Blod,  
 Dog, da et Marterredskab færdigt stande  
 Hun seer, saasart hun sætter hid sin Fod,  
 Hun sprænger frem for flux at faae at vide,  
 Hvorfor de Tvende her maae Døden lide.

## 42.

Da Skaren viger, ved hinandens Side  
 Hun seer dem bundne staae, og end hun seer  
 Den Ene græde, taus den Anden lide,  
 Og at det svage Kjøen sig stærkest teer.  
 Dog mærked hun, han græd ei for sin Qvide,  
 Men over det, som med hans Elskte skeer,  
 Imedens denne vender Blikket heden  
 Og synes Alt at have glempt heneden.

## 43.

Da smelted Pandsret om Clorindas Hjerte,  
 Hun ynked dem, og Taarer hun udgjød;  
 Dog rørte hende meer den tause Smerte  
 End den, som jammerfuld i Graad henflød.  
 Af en graahærdet Nabo flux begjærte  
 Hun Kundskab om, hvad disse To forbrød,  
 Om her de staae formedelst egen Brøde,  
 Hvad eller de for Skjæbnens Lune bøde.

## 44.

Saa spurgte hun, og Gubben monne svare  
 Med knappe Ord heelt tydeligt derpaa.  
 Hun undredes; at begge skyldfrie vare,  
 Med Aandens klare Sands hun hurtigt saae,  
 Og prøves skal for deres Liv at spare,  
 Hvad hendes Bønner, hendes Sværd formaae.  
 Alt trues de af Flammen; hun befaler  
 At fjerne den og Bødlerne tiltaler:

## 45.

„Lad Ingen iblandt eder sig formaste  
 At fare fort, før Kongens Ord jeg har;  
 Jeg lover for, man skal jer ei antaste,  
 Fordi en Stund I vente paa hans Svar.“  
 De vilde Karle strax sig underkaste  
 Det Herskerpræg, som hendes Aasyn bar,  
 Men hun til Kongen sine Fjed mon vende,  
 Og som hun iler did, han møder hende.

## 46.

„Drot“, sagde hun, „dig hilser her Clorinde,  
 Du tør vel kjende Navnet; hid jeg kom  
 Med dig til fælleds Strid mig at forbinde  
 For Troen og dit Land at værne om.  
 Befal kun, og du skal mig rede finde;  
 For stort, for smaat mig tykkes Intet, som  
 Du byde vil, det være Kamp bag Muren,  
 Det være, naar til Angreb kalder Luren.“

## 47.

Gjenmæled han: „Saa fjernt i Vesterleden  
 Er intet Land, saa fjern ei Verdens Pol,  
 At ei Clorindas Navn derhen er gleden  
 Med Ørneflugt og lyser som en Sol.  
 Drog du dit Sværd, hugprude Mø, af Skeden  
 For mig, da stander fast min Kongestol,  
 Og ei ved bedre Mod jeg vilde være,  
 Om Hjælp jeg ventede af forbundne Hære.“

For længe fast mig tøve Gotfreds Hære.  
 Men vil for mig du med til Kampen gaac,  
 Dig jeg betroer det Farlige, det Svære;  
 For store Aander passer ei det Smaae.  
 I Krigen skal du Herskerstaven bære,  
 Og som en Lov dit Bud ved Magt skal staae.“  
 — Paa høvisk Viis hun takked ham for Naaden,  
 For Rosens Ord, og atter optog Traaden.

„Sært maa det tykkes dig, jeg Løn vil fange  
 For ufødt Daad; end gav jeg Løfter kun  
 Og beder alt: for Ret lad Naade gange,  
 Som Fremtidsløn mig dissers Liv forund!  
 — Dog hvad jeg beder om, kan jeg forlange,  
 Hvis, som jeg troer, de dømtes uden Grund.  
 Men nok hermed; den Grund jeg ikke nævner,  
 Som Tvivl om deres Uskyld ei mig levner.

End kun eet Ord; de Fleste blandt jer mene,  
 At Billedet ved Christnes Haand forsvandt.  
 Jeg troer det ei, og skjøndt min Tvivl staaer ene,  
 En Stemme siger mig, den taler sandt.  
 En Synd imod Prophetens Ord det rene  
 Var denne Plan, som Mageren opspandt;  
 Thi aldrig bør i vore Templer findes  
 Et Billed, mindst en christelig Gudindes.

## 51.

Det underfulde Ran jeg da tilskriver  
 Propheten selv, som ei sig finder i,  
 At Templets Helligdom besmittet bliver  
 Ved fremmed Cultus, ved Afguderi.  
 Mens da sin sorte Kunst Ismeno driver,  
 — Det Vaaben, som alene staaer ham bi, —  
 Vort gode Riddersværd vi ville svinge,  
 — Den Kunst er vor, — og stole paa vor Klinge.“

## 52.

Hun taug. Skjøndt milde Følelser sig bryde  
 Til Kongens vrede Sind heelt svært en Vei,  
 Skjøndt hendes Ord ei ret ham overtyste,  
 Dog hendes Bønners Magt han modstod ei.  
 „Saa lad dem,“ bød han, „Liv og Frihed nyde;  
 For slig en Talsmand har jeg intet Nei.  
 Hvis de er skyldfrie, lad da Retfærd raade,  
 Hvis ei, da skal for Retten gjælde Naade.“

## 53.

De løstes; nu var Smertens Timer endte,  
 Og for Olindo Lykkens Sol oprandt;  
 Thi Luen, som i ham alene brændte,  
 Til hendes rene Hjerte Veien fandt.  
 Ved Baalets Ild blev Bryllupskjerter tændte,  
 Ei Elskov blot, men og en Brud han vandt;  
 Hun tillod ham at leve ved sin Side,  
 Som nys med hende Døden vilde lide.

## 54.

Men Kongens Mistro lod ham Fare frygte  
 Af disse Ædles Nærhed for sin Fred.  
 Fra Palæstina paa hans Bud de flygte  
 Og søge sig et Hjem paa fremmed Bred.  
 End ei tilfreds, de Christne han hjem søgte  
 Med Fængsel, Band og med Landflygtighed;  
 Bort maae de fra Forældre, fra de søde  
 Smaaglutter og fra Hjemmets Bolstre bløde.

## 55.

Thi grusom nok han var til at forjage  
 Kun dem, hos hvem sig Mod med Kraft forbandt;  
 Det hulde Kjøen og Oldinger og Svage  
 Hos sig som Gidsler han beholdt til Pant.  
 Mens Nogle vanked om med sorgfuld Klage,  
 Hos Andre Harmen Frygten overvandt:  
 De gik til Frankerne, hvem de modtog,  
 Da netop ind i Emaus de droge.

## 56.

Fra Emaus der er kun kort tilbage  
 Til Jorsals kongelige Grændseskjel;  
 Gaaer aarle man, og vil i Mag man drage,  
 Man naaer det let endnu en Stund før Qvæld.  
 Den Tidende mon Franken lifligt smage  
 Og i hans Barm ret som et qvægsomt Væld  
 Gjenføde Mod og Lyst. — Dog, Dagen heldte,  
 Og Chefen bød at leire sig i Telte.

De staae der alt, og snart tilbagelagt er  
 Solbanens sidste Deel, da man blev vaer  
 To Høvidsmænd i udenlandske Dragter,  
 Hvis hele Færd et fremmed Anstrøg bar.  
 Da de kom nær, man seer af deres Fagter,  
 At deres Komme fjendtligt Med ei har;  
 Bud fra Ægyptens stærke Drot de bringe,  
 Og Væbnere og Pilte dem omringe.

Alet den Ene hed. Endskjøndt oprunden  
 Af Pøbel og dens Smuds opvoxet i,  
 Til Ærens Top han havde Veien funden  
 Ved Verdenskløgt og ved sin glatte Pli,  
 Ved Smiger og ved Dygtighed i Munden,  
 Sødtalende Bedrag og Sledskeri;  
 Saa mesterligt sin Tale han forvendte,  
 At Roes det ligned, naar han æreskjændte.

Han fulgtes af Argant, en haard Circasser,  
 Som ved Ægyptens Hof kom høit paa Straa,  
 Steg til Armeens høistbetroede Pladser  
 Og fik et Satrapi at forestaae;  
 I Krig som i sit Element han passer,  
 Forvoven, hidsig, følesløs og raa,  
 Foragter Gud og, mod hans Lov forhærdet,  
 Erkjender Lov og seer kun Ret i Sværdet.

De to Gesandter æsked Foretræde  
 Og treen for den navnstore Fyrste hen,  
 Hvem, simpelt klædt, paa et beskedent Sæde  
 De fandt i Kredsen af hans Høvidsmænd;  
 Sand Storhed trænger ei til Purpurklæde,  
 Alt ved sin egen Skjønhed lyser den.  
 Argant en knapmaalt Hilsen Gotfred yder  
 Paa Stormands Viis, der sig om Gunst ei bryder.

Men ei Alet om Complimenter tinger;  
 Med Haand paa Hjerte, krum, med sænket Blik  
 Han al den dybe Hyldest Gotfred bringer,  
 Som stemmer med ægyptisk Hofmandsskik.  
 Dernæst en Selverstrøm fra Læben springer,  
 Og Tale honningsød man høre fik,  
 Som Frankerne tilfulde kunde nemme,  
 Da de forlængst i Syriens Sprog var hjemme.

„O du, hvem denne Helteskare hylder  
 Og ene lyde bør med Skjel, fordi  
 Den dig og dine Raad alt længe skylder  
 Hvert vundet Land, hver Kamp, den seired i,  
 Dit stolte Navn, som Verden trindt opfylder  
 Og Herkuls Støtter iled alt forbi,  
 Har og Ægypten naaet, i hvis Pauluner  
 Din Arms Bedrifter Fama lydt basuner.



## 63.

Og hver, som hører din Bedrift, han sander,  
 Dens Mage sjelden saaes paa Jorderig,  
 Men hos min Drot Beundringen sig blander  
 Med Velbehag. Naar man misunder dig,  
 Naar mangen En dig frygter og forbander,  
 Med Lyst om dig han taler idelig,  
 Lovpriser høit dit Mod og ønsked være  
 Din sande Ven, skjændt af en anden Lære.

## 64.

Derfor, af Hjertets Trang tilskyndet, beder  
 Om Fred og om oprigtigt Venskab han.  
 Lad fælleds Høisind være mellem eder  
 Det Baand, som Troen her ei være kan.  
 Men, — da han havde hørt, du dig bereder  
 Til Krigstog mod hans Forbundsfølles Land,  
 Hvad ham paa Sinde laa, ved os han vilde  
 Meddele dig, før end det var for silde.

## 65.

Han beder dig, at ei du vil udvide  
 Det Herredom, du har dig underlagt,  
 Ei Palæstinas Grændser overskride  
 Og intet Lands, som staaer med os i Pagt.  
 Til Gjengjæld kan paa ham du trygt da lide  
 Til Forsvar for din end usikkre Magt.  
 Naar I mod Tyrk og Perser jer forbinde,  
 Da bliver Intet her for dem at vinde.

## 66.

Til sildigst Tid Historien opbevarer,  
 Hvad saare snart du, Herre, virket har:  
 Betvungne Stater, slagne Krigerskarer,  
 I fremmed Land en møisom Ledingsfærd  
 Gav dig et Navn, hvorved der gjennemfarer  
 En Gysen Østens Lande fjern og nær;  
 Kan derfor end du større Rige vinde,  
 Et større Navn du vinder ingensinde.

## 67.

Til Ærens Tinde naaet, du bør ei friste  
 Din Lykkes Gunst i Krigens Vovespil.  
 Ei Lauren har for dig dog bedre Qviste,  
 Og, seirer du, kun Jord du vinde vil;  
 Men, taber du, da vil du Palmen miste  
 Og dit nyskabte Rige sætte til;  
 Om mod saa Lidt du vove vil saa Meget,  
 Det kalder jeg med Lykken daarligt leget.

## 68.

Men deres Raad, hvem Torn det er i Øiet,  
 At længe du beholder Magten her,  
 Og Lykken, som dig hidtil altid føied,  
 Og denne Drift, som blusser stærkt især  
 I store Aander og er ei fornøiet,  
 Med mindre den regjerer fjern og nær,  
 Bevirke vel, at Fredens Ro du vrager  
 Saa fuldt, som Ledingsfærd os andre plager,

## 69.

Og at fra Seirens Vei du ei vil vige,  
 Hvorpaa du skrider nu med raske Fjed,  
 Ei lægge Sværdet, det berømmelige,  
 Som Seiren synes vis, men blive ved,  
 Til du har plat forstyrret Asiens Rige,  
 Og til i Mulm Halvmaanens Tegn gaaer ned; —  
 Saadanne Røster lyde sødt og daare,  
 Men volde tidt Fordærv og koste Taare.

## 70.

Dog — blindes ei dit Syn af hidsig Vrede  
 For al Fornuft, klart vorder det dig vel,  
 At hvis til Krig du lod dig nu forlede,  
 Da var til Frygt der sikkert større Skjel  
 End til at haabe; Lykken jo hernede  
 Os sender skifteviis Uheld og Held;  
 Den, som for høit og rask i Skyen stiger,  
 Han sikkert nok imod en Afgrund higer.

## 71.

Sig, hvis Ægyptens Folk, saa rigt paa Snille,  
 Paa Guld og Magt, mod dig erklærer sig,  
 Og Kasans Søn og Tyrk og Perser ville  
 Fornye mod dig den nylig endte Krig,  
 Hvad kan du mod en saadan Magt da stille,  
 Og hvad skal vel af Nøden frelse dig?  
 Maaskee paa Grækerdrotten du gjør Regning,  
 Paa eders Pagt med Ed og Undertegning?

Den græske Troskabs Art du fuldtvel kjender;  
 Eet Træk betegner deres hele Id,  
 — Thi disse falske, disse gridske Venner  
 Omspændte stedse dig med Net og Nid —:  
 Mon vel hiin Drot sit Folk i Døden sender  
 For dem, han vilde spærret Veien hid,  
 Og mon han vil sit eget Blod udgyde,  
 Hvor alfar Vei han vilde nys forbyde?

Men jeg kan troe, at du har ene grundet  
 Dit Haab paa den Armee, jeg skuer her,  
 Og troer at kunne slaae til Eet forbundet  
 En Sværm af Folk, du aved hvert især,  
 Skjændt vel du veed, din Hær er siden svundet  
 Ei lidt ved Krigsbesvær og Fjendesværd,  
 Og skjændt maaskee med Perser og med Tyrker  
 Ægypten slutter Pagt og Fjenden styrker.

Men sæt, at du kan Skjæbnens Bog randsage  
 Og veed, at Seir skal i dit Fodspor gaao;  
 Ja lad endog en Seir foruden Mage,  
 Ifølge Himlens Raad dig forestaae,  
 Saa kommer Hungeren! Kan du opdage,  
 Hvorledes man kan denne Fjende slaae?  
 Drag kun mod den dit Sværd og fæld din Landse  
 Og see, om du dens Seierstog kan standse.

## 75.

See, trindt omkring hver Mark er bar og øde,  
 Ved Bondens egen Haand i Aske lagt,  
 Og hvad der levnet blev af Jordens Grøde,  
 Er vel forvart bag stærke Mures Vagt.  
 Hvormed vil du da Mænd og Heste føde,  
 Som du paa Seirens Vinger hid har bragt?  
 Du svarer: derfor søger nok vor Flaade.  
 Saa skal for eders Liv da Vinden raade.

## 76.

Mon over Veir og Vinde Magt du øver,  
 Saa paa dit Bud de reise, lægge sig?  
 Mon Søen, som for Suk og Klager døv er,  
 Mod dig kun teer sig from og føielig?  
 Og mon vort Folk at frygte stort behøver  
 For dine Skibes Tal i denne Krig?  
 Naar med de persisk-tyrkiske det sine  
 Forener, tør de maale sig med dine.

## 77.

Hvis du skal naae dit Maal, saa Meget vist er,  
 En dobbelt Seir der dig beskjæres maa;  
 Din Roes vil falme, hvis den ene brister,  
 Og i en farlig Stilling vil du staae.  
 Thi hvis et Nederlag din Flaade frister,  
 Kan Folk i Leiren ingen Føde faae,  
 Og hvis du taber, da til liden Baade,  
 Vil Seiren siden blive for din Flaade.

## 78.

Hvis du i saadan Stilling ei vil tage  
 Den Broderhaand, min Herre rækker dig,  
 Da siger jeg, — lad det dig ei mishage! —  
 At her din høie Kløgt fornægter sig;  
 Staaer nu din Hu til Krig, gid Himlen drage  
 Den bort derfra og stemme fredelig,  
 At Asien atter frit kan drage Veiret,  
 Og ei forgjæves du skal have seiret.

## 79.

Men I, som fulgte ham i Stridens Hede,  
 Og gjennem Trængsler vandt et evigt Navn,  
 Lad Krigsgudindens Smil jer ei forlede  
 At kaste jer paany i hendes Favn;  
 Men som en Mand, der over Bølger vrede  
 Har lykkeligt sin Snekke ført i Havn,  
 Saa bør de medbørfyldte Seil I bjerge  
 Og Færden paa det falske Hav forsværge.“

## 80.

Hermed Alet sin lange Tale endte,  
 Med Mumlen Raadet havde hørt paa den,  
 Og af de vrede Miner let man kjendte,  
 Den fandt blandt disse Kæmper ingen Ven.  
 Tre, fire Gange Gotfred Blikket sendte  
 I Kredsen rundt at forske sine Mænd,  
 Dernæst han paa Gesandten fæsted Øiet,  
 Som vented Svar, og saa sin Tale føied:

## 81.

„Snart smigred os, snart syntes atter true  
 Det Forslag, du, Gesandt, har forebragt.  
 Hvis vi og vor Bedrift din Hersker hue  
 Og vandt hans Gunst, da være Tak ham sagt!  
 Men forsaavidt han vil, at vi skal grue  
 For Krig med Hedenskabets hele Magt,  
 Da vil jeg, som jeg pleier, aabent svare  
 Og tydeligt, men Kunst og Omsvøb spare.

## 82.

Vid, at vi stred og døied ondt saa længe  
 Til Lands, til Vands, i Hede, Kuld og Slud  
 For os til Zions Mure frem at trænge,  
 Vor Tankes kaarne, hellighøie Brud,  
 For hendes haarde Trældoms Baand at sprænge  
 Og vinde Tak og evig Løn hos Gud;  
 Og derfor vil det aldrig tungt os være  
 At offre Rige, Liv og verdslig Ære.

## 83.

Ei af en herskesyg, ærgjerrig Tanke  
 Undfangedes og ledtes dette Tog,  
 — Gud tvinge den, hvis end den skulde banke,  
 Den onde Lyst, i Hjertets skjulte Krog,  
 At ei, opelsket der, den Kraft skal sanke,  
 Indtil den dræber som en giftig Snog! —  
 Det var Guds Haand, som haarde Hjerter mildner  
 Og med en hellig Lue gennemildner,

## 84.

Som drev os, og som mægted trygt os lede  
 Alverdens Magt og Hindringer til Trods,  
 Som dæmped Vintrens Kuld og Somrens Hede,  
 Som jevned Bjerg og tørred Flod for os,  
 Som holdt os Havets vrede Bølger nede  
 Og tøiled Vindencs den vilde Ros;  
 Ved den blev Mure brændte, Volde tagne,  
 Ved den Armeer slagne og forjagne.

## 85.

Den kan vort Haab fornye, vort Mod oprette,  
 Til den, ei til vor Kraft, som snart er mat,  
 Ei til det Folk, som dyrker Hellas's Slette,  
 Og ei til frankisk Hjælp vor Lid er sat;  
 Os alle Savn og Byrder blive lette,  
 Saalænge den kun ei os har forladt.  
 Enhver, som veed, hvorledes den beskytter,  
 Han søger i sin Nød ei andre Støtter.

## 86.

Men hvis Guds Raad, som Ingen kan udgrunde,  
 Ja hvis vor Skyld en Tid bortfjernet den,  
 Hvo vil ei gjerne der i Døden blunde,  
 Hvor Herren blunded og stod op igjen!  
 Ja vi vil døe og Ingens Lod misunde,  
 Vil døe, men ei uhevnet fare hen;  
 Ei Asien skal sig ved vor Bane fryde,  
 Og ei Europa skal i Graad henflyde.



## 87.

Dog, tro kun ei, at Freden vi forsage  
 Og ei for Krigens Rædsler have Sands,  
 At vi din Herres Pagt og Huldskab vrage.  
 Men sig os: hvis ei Jødeland er hans,  
 Hvi vil saa nær han sig dets Sager tage?  
 Lad ham antage sig sit eget Lands,  
 At det kan blomstre ret, — der er han Herre, —  
 Men ei til vor Erobring Vei os spærre.“

## 88.

Han taug; men hos Argant Taalmodigheden  
 Forgik, og Raseri der fulgte paa,  
 Og strax med Læber, svulmende af Vreden,  
 Han skred mod Gotfred hen og taled saa:  
 „Krig fanger let en Mand, som ei vil Freden;  
 Af Paaskud var der altid nok at faae,  
 Jeg seer, du søger Krig, og du skal føies,  
 Naar med vort gode Forslag ei du nøies.“

## 89.

Han greb sin Kjortels Søm med baade Hænder  
 Og samlede til en Fold dens side Flig;  
 Derpaa med disse Ord til Gotfred vender  
 Han sig end mere gram og frygtelig:  
 „Forvovne, som saa dristigt Buen spænder,  
 I denne Fold jeg bærer Fred og Krig;  
 Nu kan du vælge; tag, hvad du behager,  
 Kun at du Loddet uden Tøven drager.“

## 90.

Men ved sligt Overmod i harmfuld Raaben  
 Ret som med een Mund Klyngen lydt udbrød,  
 Og overalt der raabtes: „Krig! Til Vaaben!“  
 End før fra Gotfreds Læber Svaret lød.  
 Da slap Argant sin Flig og rysted Kaaben  
 Med disse Ord: „Til Krig paa Liv og Død  
 Jeg æsker jer.“ — Hans Aasyn bar et Stempel,  
 Som sagde klart: nu aabnes Janus's Tempel.

## 91.

Det var, som man af Kaabens Folder skued  
 Gaae frem afsindigt Had og blodig Krig;  
 Alectos og Megæras Fakkellued  
 I Øiets vilde Blik forfærdelig.  
 Ham ligned vist hiin vantroe Krop, som trued  
 Med Kæmpetaarnet Gud i Himmerig,  
 Med denne Holdning saae ham Babel stande  
 Og trodse Himlen med sin frække Pande.

## 92.

Da mæled Gotfred: „Bringer Bud tilbage  
 Og bed jer Herre drage hid paa Stand,  
 Thi Krigen, som han byder, vi modtage;  
 Hvis ei, ved Nilen han os vente kan.“  
 Derpaa med Hædersord han bød dem drage,  
 Og dertil Hædersgaver føied han:  
 Aletes fik en prægtig Hjelm, som taget  
 Var mellem Byttet i Nicæa-Slaget.

## 93.

Et herligt Sværd han bad Argant modtage,  
 Hvis gyldne Fang kostbare Stene bar,  
 Som stod i Priis dog for den Kunst tilbage,  
 Hvormed det skjønne Arbeid udført var.  
 Strax maatte han det stolte Glavind drage  
 Og Eggen prøve, see, hvordan det skar;  
 Saa brød han ud: „Snart skal du, Herre, kjende,  
 Hvortil din Skjænk jeg agter at anvende.“

## 94.

Derpaa han bød Farvel og sagde dette  
 Til sin Ledsager: „Til Ægypten hjem  
 Iil du med næste Sol paa Fødder lette;  
 Ved disse Stjerner til Jerusalem  
 Jeg gaaer; hist kan jeg Intet dog udrette  
 Og lyster ei, hvad du kan melde dem,  
 At skrive. Bring du Budskab; jeg forlader  
 Det Sted ei, hvor i Blod sig Sværdet bader.“

## 95.

Og Fredens Bud forvandler sig til Krieger  
 — Af Hidsighed, om ei af moden Plan; —  
 Hvad Folkeret og gammel Vedtægt siger  
 Til dette Skridt, derpaa ei agter han.  
 Og, uden Svar, til Zions Mure sniger  
 Han under tause Stjerner sig paa Stand  
 Med ilter Hu, mens han, som blev tilbage,  
 Ei mindre længtes efter bort at drage.

Nu var det Nat, nu slumred Vind og Bølger,  
Og Alt var tyst: det fagre Fuglechor,  
De trætte Landdyr, de, som Havet dølger,  
Vilddyret, som i Skovens Hule boer,  
Og Qvæget, som til Stalden Hyrden følger,  
Mens Jordens Nød var gjemt i tause Flor,  
I Glemsels Skjød nedsænked deres Smerter,  
Og Søvnens qvæged alle trætte Hjerter.

Af Korsets Hær og af dens Fører smages  
Dog Søvnens ei, og ingen Ro de faae  
For længselsfuldt at vente, det skal dages,  
At Morgenskjær skal klare Himlens Blaae,  
Og vise Veien dem, som nu skal tages  
For til den store Vandrings Maal at naae  
Og utaalmodigt de i Natten skue  
For Lys at skimte paa den mørke Bue.

---

II.

EFTERRETNINGER

OM

HORSENS LÆRDE SKOLE

FOR SKOLEAARET 1859—60.

AF

**F. C. C. Birch.**

## I. Examinier.

1. **Aarsprøven 1859** afholdtes fra 11te til 20de Juli overensstemmende med det i forrige Aars Efterretninger meddelte Schema. Efter tilendebragt Prøve opflyttedes af 6te Klasses 10 Disciple 6 i 7de Kl., af 5te Klasses 8 Disciple 4 i 6te Kl., af 4de Klasses 14 Disciple 9 i 5te Kl., af 3die Klasses 25 Disciple 19 i 4de Kl., af 2den Klasses 22 Disciple 15 i 3die Kl. og af 1ste Klasses 22 Disciple 17 i 2den Kl.

2. **Afgangsprøven 1859.** Ifølge Ministeriets Bestemmelse i Skrivelse af 9de Juni foretoges den skriftlige Prøve her, ligesom ved de øvrige lærde Skoler, den 23de, 24de og 25de s. M. Da det ved samme Skrivelse var tilkjendegivet, at Undervisningsinspecteuren dette Aar ikke vilde faae Leilighed til at overvære Afgangsexamen her ved Skolen, og at Ministeriet saaledes maatte have det overladt til Rector selv overensstemmende med de gjældende Bestemmelser at anordne det Fornødne med Hensyn til den mundtlige Prøves Afholdelse, foretoges denne i Forbindelse med Skolens Aarsprøve i den i forrige Aars Program angivne Orden.

I Censuren over de enkelte Prøver deltog med vedkommende Lærere DHrr. Pastor Boesen i Religion og Landinspecteur Kammerraad Ferslev i Mathematik og Naturlære.

Charactererne for de Candidater, der efter at have bestaaet Prøvens anden Del afgik til Universitetet, findes anførte paa omstaaende Liste.

Candidaterne.	Afgangsprøvens 1ste Del.				Afgangsprøvens 2den Del.									Hoved- Character.	Hebraisk.
	Tydk.	Fransk.	Geographi.	Naturhistorie.	Dansk.	Latin, skriftlig.	Latin, mundtlig.	Græsk.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturalære.		
<b>1. T. Petersen</b> (18 $\frac{3}{4}$ Aar gammel.)	Mg.	Mg.	Mg.	Ug.	G.	Mg.	Ug.	Ug.	Mg.	Mg.	Ug.	Ug.	Mg.	<i>Første Character.</i>	"
<b>2. C. C. Ekerøth</b> (18 $\frac{1}{2}$ Aar gammel.)	Mg.	Mg.	Mg.	Ug.	G.	G.	Ug.	Mg.	Mg.	G.	Ug.	Ug.	Mg.	<i>Første Character.</i>	"
<b>3. H. R. E. Mygind</b> (20 $\frac{1}{4}$ Aar gammel.)	Mg.	G.	Mg.	Mg.	G.	G.	G.	G.	Mg.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	<i>Første Character.</i>	"
<b>4. S. C. Sørensen</b> (18 $\frac{3}{4}$ Aar gammel.)	Mg.	G.	Mg.	Mg.	Tg.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	Mg.	<i>Første Character.</i>	"
<b>5. R. H. Gad</b> (19 $\frac{1}{4}$ Aar gammel.)	G.	Tg.	G.	Mg.	Tg.	Tg.	G.	G.	Mg.	Mg.	Tg.	Tg.	Mg.	<i>Anden Character.</i>	"

**3. Halvaarsprøven 1860.** Den skriftlige Del af denne Prøve foretoges 10de og 11te Februar og bestod i dansk og latinsk Stil, latinsk Version og mathematisk Udarbeidelse for 7de Klasse; dansk, tydsk og latinsk Stil samt latinsk Version for 6te Klasse; tydsk og latinsk Stil, fransk og latinsk Version for 5te Klasse; dansk og latinsk Stil, fransk og latinsk Version for 4de Klasse; dansk og latinsk Stil, latinsk Version og Regning for 3die Klasse; dansk Stil, tydsk Version og Regning for 2den Klasse; dansk Stil og Regning for 1ste Klasse. Den mundtlige Prøve, ved hvilken alene Rector var Censor, afholdtes 13de, 14de og 15de s. M. Gjenstandene for den vare: i 7de Klasse Historie; i 6te Klasse Fransk og Græsk; i 5te og 4de Klasse Græsk; i 3die Klasse Latin; i 2den Klasse Fransk; i 1ste Klasse Historie; desuden for de ikke-studerende Disciple Engelsk.

---

## II. Skolens Disciple.

Ved Afslutningen af forrige Aars Beretning var Disciplenes Antal 112. Af disse bleve foruden de foran nævnte 5 Candidater, der dimitteredes til Universitetet, endnu 21 andre udmeldte af Skolen dels før det nye Skoleaars Begyndelse dels i Løbet af samme, nemlig: H. A. Koch, C. Nielsen, H. Hjerrild, C. Ø. Bergenhammer (alle ikke-stu-



derende) og J. S. Røwe af 5te Klasse; R. S. F. Lihme (ikke-studerende), N. Schack, V. U. Tornøe, P. Møller, L. C. Hansen-Mickdal (de 4 sidstnævnte ikke-studerende), G. V. Fussing og E. E. Arntzen (ikke-studerende) af 4de Klasse; N. C. v. Halle og R. C. E. Danielsen (begge ikke-studerende) af 3die Klasse; T. J. Dahlsen, P. M. Helstrup og J. B. Kjær af 2den Klasse; P. D. R. Tillisch, C. F. F. Juel, C. A. Christensen og C. Høegh-Guldberg af 1ste Klasse. 2 Disciple, W. M. O. Smidt af 3die Klasse og J. P. Røwe af 7de Klasse, afgik ved Døden. Derimod ere 27 nye optagne, saa at Skolen for Tiden tæller 111 Disciple (72 indenbys og 39 udenbys), der efter den sidst afholdte Maanedscensur ere ordnede i de forskellige Klasser saaledes, som efterstaaende Liste udviser. Ved de nyoptagne er Fædrenes Navn og Stilling tilføiet i Parenthes.

#### VII Klasse.

1. O. S. F. Wolder. 2. E. A. T. E. Søeborg. 3. C. C. Heide. 4. N. H. Jørgensen. 5. L. T. Mygind. 6. C. D. Danielsen. 7. H. Jepsen. 8. J. C. Federspiel. 9. H. A. Hansen.

#### VI Klasse.

1. J. H. Leunbach. 2. T. C. F. Møller. 3. G. P. H. Borch. 4. C. E. Jensen. 5. J. Paludan. 6. L. Arntzen. 7. H. V. T. F. Bang. 8. H. V. Jensen.

## V Klasse.

1. H. F. Paludan. 2. P. Tommerup. 3. C. E. Paludan. 4. H. C. Møller. 5. H. A. Møller. 6. F. V. Grüner. 7. L. P. Fabricius. 8. C. G. Leunbach. 9. F. A. de Røepstorff (Stempelpapirsforvalter Capitainlieutenant de R. i Kiel).

## IV Klasse.

1. H. G. S. Sabroe. 2. P. T. Sveistrup. 3. A. Gjellerup (afg. Pastor G., Sognepræst til Landet paa Lolland; Pleiefader Ritmester, Escadronschef v. Fibiger i Horsens; ikke-studerende). 4. H. A. Rosendahl. 5. J. A. I. Køster. 6. P. S. Christensen. 7. J. P. V. Møller (ikke-studerende). 8. C. L. Hansen (Proprietair H. til Kjærsgaard ved Bogense; ikke-studerende). 9. J. N. Zahrtmann. 10. H. Levy (ikke-studerende). 11. H. A. I. Jensen. 12. A. V. Krusc. 13. O. T. Jacobsen (ikke-studerende). 14. H. A. Lemming (ikke-studerende). 15. H. E. J. Mylord. 16. S. T. Leunbach (Pastor L., Sognepræst til Kattrup, Ørridslev og Tolstrup i Aarhus Stift). 18. U. E. Rosing (ikke-studerende). 18. J. G. Ibsen (ikke-studerende). 19. M. C. Nielsen. 20. P. V. Muth-Rasmussen.

## III Klasse.

1. J. M. Secher. 2. J. A. H. Dændler. 3. H. H. L. Seligmann (Kjøbmand S. i Veile). 4. P. Sveistrup (Pastor S., Sognepræst til Høyen i

Ribe Stift). 5. C. P. S. Neergaard. 6. J. R. J. Rasmussen (ikke-studerende). 7. A. B. Haas (ikke-studerende). 8. J. S. Bay (ikke-studerende). 9. C. C. T. Madsen (Kjøbmand M. i Veile). 10. J. M. Kirkeby. 11. G. V. Jensen (ikke-studerende). 12. L. F. S. Køster. 13. F. V. Møller (afg. Skomager M. i København; Pleiefader forhenv. Apotheker, nu Oliemøller Wolff ved Horsens; ikke-studerende). 14. J. P. M. Balle. 15. H. J. G. Finély (ikke-studerende). 16. E. C. E. Crone (ikke-studerende). 17. C. Monberg (ikke-studerende). 18. A. F. V. Lihme (ikke-studerende). 19. P. Thomsen (ikke-studerende). 20. P. L. Hansen. 21. J. M. Vogelius.

## II Klasse.

1. N. F. Stegmann. 2. U. O. E. Hjort. 3. L. C. E. Jacobsen (Amtsforvalter Justitsraad J. i Veile). 4. H. I. Cohn. 5. O. P. H. C. Ritto. 6. A. Rosing. 7. Z. Cohn. 8. B. C. Fischer (Fabrikant F. i Vestbirk). 9. F. O. C. Jensen. 10. P. T. Madsen. 11. S. T. V. Mølmark. 12. H. P. Heide. 13. V. A. Rosendahl (Pastor R., Sognepræst til Urlev og Stendrup i Aarhus Stift). 14. A. H. v. Essen. 15. J. G. Poulsen. 16. F. V. L. Jespersen. 17. A. E. Kjær. 18. H. L. Muth-Rasmussen. 19. T. L. Hansen-Mickdal. 20. V. Bay. 21. E. S. Mylord. 22. J. Møller. 23. J. Anthon. 24. P. E. Nielsen. 25. G. P. Møller. 26. N. A. Jacobsen.

## I Klasse.

1. M. J. Cohn (Bagermester C. i Horsens).
2. C. J. M. Soele (Kjøbmand S. i Horsens).
3. J. C. A. Christensen (Tobaksspinder C. i Horsens).
4. V. Carstensen (Skomagermester C. i Horsens).
5. V. A. Bruun (Kjøbmand B. i Horsens).
6. F. L. Crone (Proprietair Kammerraad C. i Braac).
7. J. M. F. Monberg (Kjøbmand J. M. i Horsens).
8. S. J. Krøll.
9. C. C. Boeck (praktiserende Læge Kammerraad B. i Horsens).
10. A. O. Haas (Glar-mester H. i Horsens).
11. H. G. E. Petersen.
12. J. A. F. Fibiger (Ritmester, Escadronschef v. F. i Horsens).
13. P. A. Herskind (Kjøbmand H. i Horsens).
14. C. J. S. Finély (Kjøbmand F. i Horsens).
15. S. Levy (Kjøbmand Z. L. i Horsens).
16. P. N. Ravn (afg. Kjøbmand R. i Horsens).
17. C. J. T. S. Eskildsen (Kjøbmand E. i Horsens).
18. O. J. P. D. Høst (afg. Eier af Rødemølle i Ørum Sogn H.).

---

### III. Undervisningen.

1. De ugentlige Underviisningstimers Fordeling paa de enkelte Lærefag vil sees af efterstaaende Tabel, paa hvilken A og B ved VII Klasse betyder ældste og yngste Afdeling, S og R ved III, IV og V Klasse studerende og ikke-studerende Disciple.

Fagene.	I.		III.		IV.		V.		VI.	VII.		Sum- ma.
			S.	R.	S.	R.	S.	R.		A.	B.	
Dansk	6	5	3		2	1	2	1	2	2		23
Tydsck	5	4	3		3		3		3	"		21
Fransk	"	5	4		3		3		3	"		18
Engelsk	"	"		4		3		3	"	"		7
Latin	"	"	8		9		9		9	10		45
Græsk	"	"	"		5		5		5	6		21
Hebraisk	"	"	"		"		"		"	3	3	6
Religion	3	2	2		2		2		2	2		15
Historie	4	4	3		3	2	3	2	3	4		26
Geographi	3	2	2		1	1	2	1	2	"		13
Regn. og Mathem.	4	4	4		4	1	4	1	4	4	4	33
Naturlære	"	"	"			3		3	"	3		6
Naturhistorie	3	3	2		2	1	2	1	2	"		15
Skrivning	4	3	2		1		"		"	"		10
Tegning	2	2	2		"		"		"	"		6
Sang	1	1	1		1		1		1	1		4
Gymnastik	2	2	2		2		2		2	2		6
Ialt ugentl. Timer	37	37	38	34	38	36	38	36	38	37	37	

Undervisningens Fordeling paa Lærerne har været følgende:

1. Rector: Dansk, Latin og Græsk i VII Kl. 18 Tim.
2. Overlærer Ekeroth: Mathematik i IV—VII Kl., Naturlære med de ikke-studerende Disciple af IV og V Kl. og med VII Kl. 27 —
3. Overlærer Thornam: Latin i V og VI Kl., Græsk i IV Kl., Engelsk med de ikke-studerende Disciple af III—V Kl. 30 —
4. Adjunct Schmidt: Geographi i I—VI Kl., Regning i I—III Kl. . . . . . 25 —

5. Adjunct Jørgensen: Historie i III—VII Kl., Naturhistorie i III—VI Kl. . . . . 27 Tim.
6. Adjunct Bisted: Fransk i II—VI Kl., Naturhistorie i I og II Kl. . . . . 24 —
7. Adjunct Bruun: Tydsk i I—VI Kl., Skrivning i III og IV Kl. . . . . 24 —
8. Adjunct Müller: Dansk i I og II Kl., Hebraisk i VII Kl. A og B, Historie i I og II Kl. . . . . 25 —
9. Adjunct Bøggild: Latin i III og IV Kl., Græsk i V og VI Kl., Skrivning i I og II Kl. . . . . 34 —
10. Adjunct Scharling: Dansk i III—VI Kl., Religion i I—VII Kl. . . . . 25 —
11. Timelærer Nielsen: Tegning i I—III Kl. 6 —
12. Syngelærer Mørch: Sang i hele Skolen 4 —
13. Toldassistent Atterup: Gymnastik i hele Skolen . . . . . 6 —

2. Følgende Pensa ere i Aarets Løb gennemgaaede i de forskjellige Fag og Klasser:

### Dansk.

I Kl. Hjorts Børneven (S. 80—210, 483—532, 620—637) er benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og sproglig Analyse. Af samme Bog ere 12 Digte lærte udenad. Bojesens Sproglære er læst indtil Ordstillingen, med Forbigaaelse af de fleste Anmærkninger. 3 Stile ere skrevne om Ugen (ialt 114) og have bestaaet i Dictat, Oversættelse fra Tydsk og Gjengivelse af en Fortælling. — II Kl. Hjorts Børneven (S. 341—364, 399—438, 443—484) er

benyttet paa samme Maade som i foregaaende Klasse. Af Skouboe's „udvalgte Digte til Udenadslæren“ ere 18 Digte lærte udenad. Bojesens Sproglære er læst og repeteret. 2 Stile ere skrevne om Ugen (ialt 80) og have afvexlende bestaaet i Dictat, Gjengivelse af en Fortælling, Oversættelse fra Tydsk og grammatikalske Øvelser. — III Kl. Holsts prosaiske Læsebog (S. 1—35, 52—70, 96—119, 194—216) er benyttet til Oplæsning, sproglig Analyse og Øvelse i at gjengive og udvikle det Læste. Af Sammes poetiske Læsebog (S. 86—196 og 201—214) ere endel Digte gennemgaaede og 6 længere Digte lærte udenad. Bojesens Sproglære repeteret. 1 Stil ugentlig (ialt 36) af fortællende eller beskrivende Indhold. — IV Kl. Holsts prosaiske Læsebog S. 133—194 og 254—284. Sammes poetiske Læsebog S. 138—160, 168—180, 192—196. Nogle Digte ere lærte udenad. Den nordiske Mythologi er gennemgaaet efter Dorphs Omrids og jevnstides hermed af „Nordens Guder“ læst „Thors Reise til Jotunheim“. 33 Stile, til hvilke Æmnet jevnlig har været taget fra de forskjellige Skolefag; af og til en lettere Begrebsudvikling. — V Kl. Af Holsts poetiske Læsebog er Størstedelen af det sidste Parti (S. 190—284) gennemgaaet. Desuden er læst: Oehlenschlägers „Nordens Guder“, sidste Halvdel; „Ørvarodds Saga“; udvalgte Stykker af Holbergs „Niels Klim“. Af Borgens Veiledning er benyttet 21de til 33te Lektion. 30 Stile. De ikke-studerende Disciple af denne og den foregaaende Klasse have desuden læst: udvalgte Digte af Holsts poetiske Læsebog S. 1—74;

Poul Møllers „Eyvind Skaldaspillers Saga“; Oehlenschlägers „Dina“ og Heibergs „Alferne“. Ligeledes have de særligt skrevet 12 Stile. — VI Kl. Den danske Literaturs Historie indtil Ewald er gennemgaaet efter Thortsens Haandbog. Til Læsning er benyttet: flere af Kæmpeviserne; forskellige af Holbergs „Epistler“ og „den Stundesløse“; Oehlenschlägers „Longbardenne“ og „Rolf Krake“; Hertz's „Svend Dyrings Huus“; Heibergs „Pottemager Walter“ og „Julespøg og Nytaarsløier“; nogle af Chr. Winthers „Træsnit“. 17 Stile. — VII Kl. Thortsens Literaturhistorie repeteret. Udarbejdelser ere skrevne over følgende Opgaver:

1. Skildring af den franske Folkecharakter.
2. Hvorvidt er det rigtigt at betragte Skolen og Livet som Modsætninger til hinanden?
3. Skildring af den hedenske Verdens Tilstand ved Christendommens Begyndelse.
4. Forholdet mellem Tro og gode Gjerninger.
5. Oversigt over Indholdet af Isokrates's Panegyrik.
6. Betragtninger over Christian IV'des Valgsprog: Regnum firmat pietas.
7. Udvikling af Tankeindholdet af Paludan-Müllers „Tithon“.
8. Hvorledes er Forestillingen om det Ridderlige i Væsen og Charakter opstaaet og uddannet, og hvori maa det nærmest sættes?
9. Den græske Literaturs Betydning i den almindelige Kulturudvikling.
10. Ved en Udsigt over Begivenhederne i Iliaden at vise, hvorvidt Achilles's Vrede virkelig udgjør Digtets Midtpunkt.
11. Arbejdsomheds Pris.
12. At angive de almindelige Grundtræk af Modsætningen mellem den doriske og den ioniske Stamme, samt eftervise dem i Hovedformerne af det offentlige og private Liv i Sparta og Athen.
13. Hvad er Maalet for Ungdommens videnskabelige Dannelse?
14. Om Længselen efter det Fuldkomnere.
15. Skildring af den danske Folkecharakter.
16. I hvilken Orden



udviklede sig de forskjellige Digtarter i den græske Literatur?  
 17. Om Betydningen af den Sætning: Hjælp dig selv, og Gud vil hjælpe dig. 18. Hvilken Nytte har Munkevæsenet havt?

### Tydsck.

I Kl. Banks Læsebog, 1ste Del, S. 13—91 og 99—141. Af Bruuns Grammatik er læst det Vigtigste af Formlæren. 1 Gang om Ugen (ialt 35 Gange) Dictat efter et i Læsebogen foresat Stykke. — II Kl. Banks Læsebog S. 193—270 og 279—312. Af Bruuns Grammatik er Formlæren læst noget udførligere end i 1ste Klasse og af Syntaxen det Vigtigste af Kasuslæren (Kap. 1—5). 1 Gang om Ugen (ialt 35 Gange) Dictat eller skriftlig Øvelse i at declinere og conjugere. — III Kl. Hjorts Læsebog S. 21—112 og 134—155. Af Bruuns Grammatik er Formlæren læst fuldstændigt og af Syntaxen det Vigtigste af Kasuslæren (Kap. 1—5). Til mundtlig Oversættelse fra Dansk paa Tydsck er benyttet Petersens og Holbechs Materialier, hvoraf paa denne Maade er gennemgaaet den første Fjerdedel af Stykkerne 1—51. Efter de samme Stykker ere skrevne ialt 29 Stile, af hvilke hver har indeholdt omtrent 5 Linier af den trykte Bog. — IV Kl. Hjorts Læsebog S. 155—235; af Jürs's og Rungs „Deutsche Dichter“ de med Stjerne betegnede Stykker indtil Romantikerne (ialt 22 Nummere). Af Bruuns Grammatik er det Vigtigste af Moduslæren og Læren om Ordstillingen (Kap. 9—11) læst og repeteret, Formlæren og det tidligere Læste af Syntaxen repeteret. Lassens Opgaver til tydske Stile (2det Afsnit S. 107—131) ere benyttede dels til mundtlig

Oversættelse dels til Stil. Der er skrevet ialt 30 Stile, af hvilke hver har indeholdt omtrent 10 Linier af den trykte Bog. — V Kl. Hjorts Læsebog S. 245—414; Jürs's og Rungs „Deutsche Dichter“ S. 155—184 og 207—221. Bruuns Grammatik er læst fuldstændigt tilligemed det Vigtigste af Orddannelseslæren efter det i Programmet for 1855 meddelte Omrids. Lassens Opgaver til tydske Stile (3die Afsnit S. 245—280) ere benyttede dels til mundtlig Oversættelse dels til Stil. Der er skrevet ialt 34 Stile, af hvilke hver har indeholdt omtrent 12 Linier af den trykte Bog. — VI. Kl. Hjorts Læsebog S. 446—599; Jürs's og Rungs „Deutsche Dichter“ S. 1—155, 184—206, 222—269. Desuden har hver af Disciplene en Gang om Maanedn opgivet et paa egen Haand læst Stykke af en eller anden tydsk Forfatter. Lorenzens Stiløvelser (S. 70—130) ere i 1 ugentlig Time benyttede dels til mundtlig Oversættelse dels til Stil. Der er skrevet ialt 34 Stile, af hvilke hver har indeholdt omtrent 16 Linier af den trykte Bog. Grammatik og Orddannelseslære ere repeterede. Efter Manuscript er læst en ganske kort Fremstilling af den tydske Literaturs vigtigste Phænomener, hvormed saavidt muligt har været forbundet Oplæsning af mindre Brudstykker af de omhandlede Forfattere.

### Fransk.

II Kl. Borrings Læsebog for Begyndere S. 1—9, 14—61, 85—103, 122—133. Efter Abrahams's Sproglære Elementerne af Bøiningslæren. I de sidste Maaneder have Disciplene 2 Gange om Ugen leveret

et hjemme skriftlig — dog kun i 1ste Person Sing. og Plur. — conjugeret Verbum. Ialt er paa denne Maade conjugeret 30 Verber. — III Kl. Lassens Læsebog for Skolernes lavere Klasser S. 3—111. Formlæren efter Abrahams's Sproglære læst fuldstændigt og repeteret. — IV Kl. Borrings Læsebog for Mellemlasserne S. 90—193. Formlæren repeteret gjentagne Gange. — V Kl. Brødrene Bjerrings *Recueil de morceaux en prose* er læst fuldstændigt; af P. Mérimée's *Colomba, suivi de la Mosaïque* S. 1—82. Efter Abrahams's Sproglære er læst Læren om Conjunctivs Brug og udvalgte Paragrapher af de følgende Afsnit af Syntaxen indtil Læren om de benægtende Adverbiers Brug, som er læst fuldstændigt. 30 Stile ere skrevne efter Sibberns Stiløvelser, 2det Afsnit, efterat de foresatte Stykker først ere blevne mundtlig oversatte paa Skolen. Af og til Øvelse i extemporal Oversættelse fra Fransk til Dansk. Den første Time i hver Maaned er bleven anvendt til at prøve Disciplene i deres Privatlæsning. — VI Kl. Af Borrings *Etudes littéraires* er læst de prosaiske Stykker efter Forfatternes chronologiske Følge indtil Ancelot; Sammes *Album littéraire* S. 48—62 og 76—159. Efter Abrahams's Sproglære er udtogsvis læst og repeteret Afsnittene om Verbernes Maader og om Ordenes Følge samt Tillægene om Adverbiernes og Præpositionernes Brug; Afsnittene om Konjunctiv og om Nægtelserne ere repeterede, ligeledes enkelte Partier af Formlæren. 1 Stil om Ugen efter Sibberns Stiløvelser, 3die Afsnit (S. 20—23 og 35—42).

1 Gang om Maanedene ere Disciplene blevene prøvede i deres Privatlæsning. Siden Nytaar er 1 af de 3 ugentlige Timer bleven anvendt til Oversættelse *ex tempore* af Lassens „Fransk Extemporallæsning for Skolernes høiere Klasser.“

### Engelsk.

(Kun de ikke-studerende Disciple.) III Kl. Repps *English stories* S. 1—29, 58—67, 89—116. Formlæren efter Fistaines Parleur. 1 Stil om Ugen i sidste Halvaar. — IV & V Kl. Marryats *The children of the new forest* S. 1—100 og S. 250 til Enden. Formlæren efter Fistaines Parleur. 2 Stile om Ugen efter Ankers Parleur.

### Latin.

III Kl. Af Borgens Læsebog er læst de 4 første Afsnit (Nr. 36—52) udtogsvis. Af Madvigs Sproglære det Vigtigste af Bøiningslæren. — IV Kl. Af Borgens Læsebog hele 5te Afsnit og af 6te Afsnit Nr. 1—53; Jacobs's og Dørings „*latinisches Elementarbuch*“, 2det Bind, S. 42—70; 2den Bog af Cæsars Gallerkrig. Af Madvigs Sproglære Formlæren og det Vigtigste af Ordføiningslæren. 2 Stile om Ugen eller istedenfor den ene nu og da en Version, ialt 65 Stile, hver paa 10 til 15 trykte Linier, og 8 Versioner; af og til Øvelse i mundtlig Oversættelse fra Dansk til Latin. — V Kl. Iste Bog af Cæsars Gallerkrig; Sallusts *Catilina*; omtrent 600 Vers af Ovids Forvandlinger. Af Madvigs Sproglære: Lydlæren, Bøiningslæren,

Orddannelseslæren og Ordføiningslæren til § 346 (Konjunctiv). Øvelse i mundtlig Oversættelse fra Dansk til Latin efter Ingerslevs Materialier. Af Tregders græske Mythologi de 2 første Kapitler. 70 Stile, hver paa 16 til 18 trykte Linier og 10 Versioner. — VI Kl. 3die og 4de Bog af Livius. Af Madvigs Sproglære: Orddannelseslæren og Ordføiningslæren fra § 331 til Enden. Øvelse i mundtlig Oversættelse fra Dansk paa Latin efter Ingerslevs Materialier. 65 Stile, hver af omtrent 20 trykte Liniers Længde. 10 Versioner. — VII Kl. Ciceros 4 Taler imod Catilina og 1ste Bog af hans *Tusculanæ disputationes*; 5te Bog af Livius; 1ste Bog af Tacitus's Annaler; 1ste og 2den Bog af Vergils Æneide; 4de Bog af Horats's Oder og 1ste Bog af hans Breve. Det ældste Parti af Disciplene har desuden repeteret: Ciceros Taler for det Maniliske Lovforslag, for Ligarius og for Deiotarus; 1ste Bog af Seneca *de ira*; 10de Bog af Qvintilian; 21de og 22de Bog af Livius; 4de Bog af Vergils Æneide; 3die Bog af Horats's Oder og 2den Bog af hans Breve samt *ars poetica*. Madvigs Sproglære repeteret. Bojesens Antiquiteter efter Udvalg. 50 Stile, hver af omtrent en trykt Sides Længde. 10 Versioner. Til extemporal Oversættelse fra Latin paa Dansk er benyttet dels Livius dels Flemmers Udvalg af Sølvalderens Forfattere.

### Græsk.

IV Kl. Bergs Læsebog for de første Begyndere fuldstændigt; af samme Forfatters Læsebog for andet

Aars Cursus de to første Afsnit udtogsvis. Af Tregders Formlære er læst det Vigtigste af Lydlæren og Bøiningslæren i den almindelige Dialekt. — V Kl. Bergs Læsebog for andet Aars Cursus, 5te Afsnit; Xenophons Anabasis, 1ste Bog og de 4 første Capitler af 2den Bog. Tregders Formlære repeteret; Madvigs Ordføiningslære benyttet til Henvisning. — VI Kl. Xenophons „Erindringer om Sokrates“, 3die Bog; Herodots 8de Bog; Odysseens 18de Bog. Tregders Formlære repeteret. Hovedreglerne af Madvigs Ordføiningslære indtil Infinitiv. — VII Kl. Platons *Apologia Socratis*; Isokrates's Penegyrikos; Odysseens 17de og 18de Bog. Det ældste Parti af Disciplene har desuden repeteret: Herodots 8de og 9de Bog; Platons Kriton; Isokrates's Areopagitikos; Odysseens 15de og 16de Bog; Euripides's Iphigencia i Aulis. Grammatiken repeteret. Tregders Mythologi. Bojesens Antiquiteter og Tregders Literaturhistorie ere udtogsvis læste af det ældste Parti.

### Hebraisk.

VII Kl. B. De 17 første Kapitler af Genesis. Formlæren efter Whitte. — VII Kl. A. Genesis. Whittes Sproglære.

### Religion.

I Kl. Luthers Katechismus. Balslevs Bibelhistorie. 1ste Mosebog er benyttet til Oplæsning. 10 Psalmer. — II Kl. Balslevs „Forklaring til Luthers Katechismus“, 1ste Hovedstykke (§ 1—54).

Herslebs større Bibelhistorie, fra Begyndelsen indtil 4de Periode (Samuels Tid). — 8 Psalmer. — III Kl. Balslevs Forklaring, 2det Hovedstykke (§ 55—94). Herslebs Bibelhistorie fra 4de Periode (Samuels Tid) indtil 3die Afdeling (det jødiske Folks Historie tilende). 7 Psalmer. — IV Kl. Af Balslevs Forklaring ere Stykkerne om Bønnen og Sacramenterne (§ 95—115) gennemgaaede. Den evangeliske Historie er læst efter Hersleb med jevnlig Benyttelse af det nye Testamente. 6 Psalmer. — V Kl. Med Balslevs Forklaring som Grundlag og med friere Benyttelse af Guds Lærebog ere denne sidstes 2 første Kapitler gennemgaaede. Efter det nye Testamente er „Apostlernes Gjerninger“ gennemgaaet og lært. Udsigt over det gamle Testamentes Bøger og Repetition af den jødiske Historie efter Hersleb. — VI Kl. Guds Lærebog fra 3die Kapitel til 4de Kapitel II (S. 97—196). Udsigt over det nye Testamentes Bøger og Repetition af den evangeliske Historie efter Hersleb. — VII Kl. Marci Evangelium er læst i Grundsproget; Pauli Brev til Philippenserne, ligelædes i Grundsproget, repeteret af det ældste Parti. Guds Lærebog fra 4de Kap. II til Enden; den foregaaende Del af Bogen repeteret af det ældste Parti. Udsigt over Kirkehistorien efter Mørk-Hansens Lærebog.

### Historie.

I Kl. Oldtidens og Middelalderens Historie efter Kofods fragmentariske Lærebog. — II Kl. Middelalderens og den nyere Historie efter samme Lærebog.

— III Kl. Middelalderens Historie efter Bohrs og Allens Lærebøger. — IV Kl. Den nyere Tids Historie indtil Revolutionen 1789 efter samme Lærebøger. De ikke-studerende Disciple have desuden repeteret den nyeste Tids Historie (fra 1789) efter Kofods fragmentariske Lærebog og Danmarks Historie efter Allen. — V Kl. Den nyeste Tids Historie (fra 1789) efter Bohr og Danmarks Historie fra den oldenborgske Kongestammes Thronbestigelse efter Allen. — VI Kl. Oldtidens Historie efter Thrige (det Geographiske efter Königsfeldt). — VII Kl. Oldtidens Historie efter Thrige (det Geographiske efter Königsfeldt). Den nyere Tids Historie fra 1648 til Nutiden efter Bohr og Allen. Det ældste Parti har desuden repeteret Middelalderens og den nyere Tids Historie til 1648.

### Geographi.

I Kl. Oversigt over hele Jordbeskrivelsen efter Ingerslevs mindre Lærebog. — II Kl. Velschows Lærebog forfra indtil Spanien. — III Kl. Europas øvrige Lande efter samme Lærebog. — IV Kl. Asien efter Velschow og (for Oldtidens Vedkommende) Königsfeldt. — V Kl. Asien, Afrika, Amerika og Australien efter Velschow. Asiens og Afrikas gamle Geographi efter Königsfeldt. De ikke-studerende Disciple af denne og foregaaende Klasse have desuden repeteret Ingerslevs mindre Lærebog. — VI. Kl. Hele Geographien efter Velschow. Den gamle Geographi efter Königsfeldt.



### Mathematik.

De tre nederste Klasser ere øvede i praktisk Regning efter Mundts Regnebog, I Kl. fra S. 3—33, II Kl. fra S. 22—45 og S. 87—100, III Kl. fra S. 48—115. — IV Kl. Ramus's Arithmetik S. 1—35. Mundts Plangeometri S. 1—50. — V Kl. Ramus's Arithmetik S. 35—103 (med Forbigaaelse af Adskilligt. Decimalbrøk efter Dictat). Mundts Plangeometri S. 50—114. — VI Kl. Ramus's Arithmetik S. 113—189 (med Forbigaaelse af Adskilligt). Mundts Plangeometri S. 115—198. — VII Kl. B. Efter Ramus's Arithmetik: Rækker, Logarithmer og Rentesregning. Plantrigonometrien efter Ramus. Mundts Stereometri indtil S. 261. — VII Kl. A. Grundformler af den sphæriske Trigonometri. Mundts Stereometri (med Forbigaaelse af sphærisk Geometri). Repetition af det hele matematiske Pensum. Mundts Grundtræk af Astronomien.

### Naturlære.

Med de ikke-studerende Disciple af IV og V Kl. er gennemgaaet det Vigtigste af Ligevægtslæren, Faldet, Magnetismen og Noget af Electricitetslæren. — VII Kl. B. Den mechaniske Physik efter Ørsted. — VII Kl. A. Den mechaniske Physik efter Ørsted. Den chemiske Physik efter Müller (ved Petersen) repeteret.

### Naturhistorie.

I Kl. Bedyrene efter Strøms Læsebog. — II Kl. Pattedyrene og Fuglene efter Bramsens og

Dreiers Lærebog. — III Kl. Krybdyr og Fiske samt Repetition af Pattedyr og Fugle efter samme Lærebog. Den specielle Botanik efter Petits Lærebog. — IV Kl. Den almindelige Botanik efter Bramsen og Dreier, den specielle efter Petit. Indledningen til Hvirveldyrene repeteret. — V Kl. De hvirvelløse Dyr efter Lütken. Repetition af Botaniken. De ikke-studerende Disciple af denne og foregaaende Klasse have desuden repeteret Afnittet om Hvirveldyrene. — VI Kl. Repetition af Zoologien og Botaniken. Oversigt over Forverdens Dyr efter Jørgensens Fremstilling i Programmet for 1853.

## IV. Videnskabelige Samlinger.

### 1. Skolebibliotheket.

Siden Afslutningen af den i forrige Aars Program meddelte Fortegnelse er Skolens Bogsamling bleven forøget med følgende Skrifter, af hvilke de fra Ministeriet sendte ere betegnede med †, Privates Gaver med \*:

Aal, J., Erindringer som Bidrag til Norges Historie fra 1800—1815. Udg. af C. C. A. Lange. 3—4. H. Christiania 1859.

† Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. 2. B. 4. H. Kbh. 1859.

Æschyli tragoediæ. Rec. et illustr. H. Weil. V. 1. sect. 1—2. Giessæ 1858—1860.

— Supplices. Ed. et illustr. F. I. Schwerdt. Berol. 1858.

Andersen, F. V., Kort Veiledning i Apostelen Johannes's Aabenbaring, efter de af Ebrard givne Grundtræk. Kbh. 1859.

- Anthologia græca. Ex rec. Brunckii. Indices et commentarium adjecit Fr. Jacobs. T. I—XIII. Lips. 1794—1814.
- Apollonii Dyscoli de constructione orationis libri IV ex rec. I. Bekkeri. Berol. 1817.
- de pronomine liber. Ed. I. Bekker. Berol. 1813.
- Apollonii Sophistæ lexicon Homericum. Ex rec. I. Bekkeri. Berol. 1833.
- Arago, F., Oeuvres. Notices biographiques. T. I. Paris 1854.
- — Notices scientifiques. T. IV—V. Paris 1858.
- Aratos, Sternerscheinungen und Wetterzeichen, übers. u. erkl. von I. H. Voss. Heidelberg 1811.
- Arentzen, Kr., og St. Thorsteinsson, Nordisk Mythologi. Kbh. 1859.
- Aristophanis comoediæ emendatæ a Ph. Invernizio. Acced. crit. animadv., schol. græca, ind. et virorum doct. adnotatt. V. I—XIII. Lips. 1794—1826.
- Vespæ. Ed. I. Richter. Berol. 1858.
- Aristotelis ethicorum Nicomacheorum libri X. Rec. et illustr. C. Zell. V. I—II. Heidelb. 1820.
- Politica ed. J. G. Schneider. V. I—II. Francof. a. V. 1809.
- Athenæi Deipnosophistarum libri XV. Ed. et illustr. J. Schweighäuser. V. I—XIV. Biponti 1801—7.
- Aus der Natur. 11—12. B. Leipzig 1858—59.
- Beaumarchais, Oeuvres complètes. Paris. Didot. 1854.
- Bossuet, Oeuvres. T. I—IV. Paris. Didot. 1858.
- Brandt, C. I., Ældre danske Digtere. 1—2. H. Kbh. 1860.
- \*Bruun, C. F., Tydsk Grammatik til Skolebrug. 2den Udg. Horsens 1859.
- Buchmann, V., og O. P. Jensen, Theoretisk-praktisk Regnebog for Skolen og Hjemmet. 1—2. D. med Facitliste. Kbh. 1859.
- Bucolicorum Græcorum Theocriti, Bionis, Moschi reliquiæ. Ed. H. L. Ahrens. T. I—II. Lips. 1855—59.
- Cæsaris Augusti index rerum a se gestarum sive Monumentum Ancyranum. Restit. I. Franzius, commentario instr. A. W. Zumptius. Berol. 1845.
- Catonis, M. Porcii, originum libri VII. Reliquias disposuit et de instituto operis disputavit A. Bormann. Brandenburg 1858.

- Ciceronis, M. T., de claris oratoribus liber, qui dicitur Brutus.  
Ed. C. Peter. Lips. 1839.
- Paradoxa. Ed. G. H. Moser. Gottingø 1846.
- Tusculanarum disputationum ad M. Brutum libri V.  
Erkl. von G. Tischer. Berlin 1858.
- Clausen, H. N., Det evangeliske Kirkelivs Nutid og Fremtid.  
2—3. H. Kbh. 1859.
- Cleanthis hymnum im Iovem ed. et illustr. F. G. Sturz. Edit.  
nov. auctiorem cur. I. F. L. T. Merzdorf. Lips. 1835.
- — auctori suo vindicatus ad eiusque doctrinam enar-  
ratus a C. Petersen. Hamburgi 1829.
- der Stoiker von G. C. F. Mohnike. Greifswald 1814.
- Corneille, P., Oeuvres complètes, suivies des oeuvres choisies  
de Th. Corneille. T. I—II. Paris. Didot. 1855.
- Corpus inscriptionum græcarum. Ex materia collecta ab A.  
Boeckhio ed. A. Kirckhof. V. IV fasc. 1—2. Berol.  
1856—59.
- Corpus iuris civilis. Edd. E. Schrader, T. L. F. Tafel, G.  
F. Clossius, C. J. C. Maier. T. I. E. s. t. Imperatoris  
Iustiniani institutionum libri IV. Berol. 1832.
- Corpus paroemiographorum Græcorum. T. II. Ed. E. L. a  
Leutsch. Gottingø 1851.
- Courier, P. L., Oeuvres complètes. Paris. Didot. 1839.
- Dionis Cassii historiarum Romanarum quæ supersunt. Ed.  
et illustr. F. C. Sturzius. V. I—IX. Lips. 1824—43.
- Ellendt, I. E., Materialien zum Uebersetzen aus dem Lateini-  
schen ins Deutsche. Königsberg 1858.
- Engel, Kypros. Eine Monographie. 1—2. B. Berlin 1841.
- Euclidis elementa græce et latine. Edd. I. G. Camerer et  
C. F. Hauber. Berol. 1824—25.
- Euripidis tragoediæ et fragmenta. Rec., interpret. lat. correxit,  
schol. gr. e cdd. mss. partim supplevit partim emendavit  
A. Matthiæ. V. I—VIII. Lips. 1813—24.
- Fichte, I. G., Anweisung zum seligen Leben oder Religions-  
lehre. Berlin 1828.
- Reden an die deutsche Nation. Berlin 1824.
- Ueber das Wesen des Gelehrten. Berlin 1806.
- Figabras (der Roman von) provenzalisch. Herausgeg. von I.  
Bekker. Berlin 1829.
- Fistaine, G., Dansk-tydsk Tolk. Kbh. 1860.

- Frontonis, M. Cornelli, reliquiæ. Ed. B. G. Niebuhrius.  
Acced. liber de differentiis vocabulorum et Q. Aurelii  
Symmachi octo orationum fragmenta. Berol. 1816.
- Gerhard, E., Etruskische Spiegel. 1—24. H. Berlin 1839—45.
- Grenzböten, Die, Zeitschrift f. Politik u. Literatur, herausgeg.  
v. G. Freytag u. J. Schmidt. 18. Jahrg. Leipzig 1859.
- Hagen, F. H. von der, u. J. G. Büsching, Deutsche Gedichte  
des Mittelalters. 1—2. B. Berlin 1808—25.
- Harpocracion et Moeris ex rec. I. Bekkeri. Berol. 1833.
- Hirt, A., Die Geschichte der Baukunst bei den Alten. 1—3.  
B. mit 33 Tafeln. Berlin 1821—27.
- Holbech, I., og P. Petersen, Materialier til at indøve den  
tydske Formlære. Kbh. 1859.
- Holbergs, L., moralske Tanker. Udg. af G. Rode. Kbh. 1860.
- †Holst, E., Meddelelser om Koleraepidemien i Korsør i 1857.  
Kbh. 1859. (Doctordisp.)
- Holst, H. P., m. F., Brev-, Komptoir- og Formularbog. Kbh. 1860.
- Homer, Hymne an Demeter. Uebers. u. erl. v. J. H. Voss.  
Heidelberg 1826.
- Horatius Flaccus, Q., Satiren, erkl. v. L. F. Heindorf, mit  
Berichtigungen u. Zusätzen v. L. Doederlein. Leip-  
zig 1859.
- Jahrbücher, Neue, f. Philologie u. Pädagogik. Begründet v. J.  
C. Jahn, herausgeg. v. R. Dietsch u. A. Fleckeisen.  
79—80. B. Leipzig 1859.
- Iamblichi Chalcidensis de vita Pythagorica liber gr. et lat. Ed.  
M. T. Kiessling. P. I—II. Lips. 1815—16.
- Jørgensen, G. S., Kortfattet Lærebog i Astronomien. Kbh. 1859.
- Klee, F., De europæiske Staters Historie siden 1815. 1—4. H.  
Kbh. 1860.
- Kleist, H. v., Gesammelte Schriften, herausgeg. v. L. Tieck.  
1—3. Th. Berlin 1826.
- \*Kort Udsigt over det philologisk-historiske Selskabs Virksomhed  
i Aaret 1858—59. (Femte Aargang.)
- Lachmanni, C., de mensura tragoediarum liber singularis.  
Berol. 1822.
- Lagrange, J. L., Mathematische Werke. Deutsch v. A. L.  
Krelle. 1—3. Bd. Berlin 1823—24.
- Leunis, L., Synopsis der drei Naturreiche. 1. Th. 2. Hälfte 2.  
Abth. Hannover 1860.

- Levin, I., Til Kritiken af det Synonyme i Dansk. Kbh. 1860.
- Lucilii iunioris Ætna. Rec. F. Jacob. Lips. 1826.
- Madvigii, I. N., emendationes Livianæ. Hauniz 1860.
- Manilii, M., astronomicon libri V. Rec. F. Jacob. Berol. 1846.
- Mansa, J. H., og C. C. Klüver, Kort over Silkeborg Omegn. Mathematisk Tidsskrift, udg. udg. af H. C. F. C. Schjellerup og C. Tychsen. 1859 Nr. 3—12. 1860 Nr. 1—6. Kbh.
- † Meddelelser fra det statistiske Bureau. 5. Samling. Kbh. 1859.
- Mommsen, Th., Die römische Chronologie bis auf Cäsar. Berlin 1859.
- Montesquieu, Oeuvres complètes. Paris. Didot. 1854.
- Moralistes français. Pascal, la Rochefoucauld, la Bruyère, Vauvenargues, Duclos. Paris. Didot. 1855.
- Niebuhr, B. G., Brief an einen jungen Philologen, herausgeg. v. K. G. Jacob. Leipzig 1839.
- Nonni Panopolitæ Dionysiaca. Ed. F. Graefe. V. I—II. Lips. 1819—26.
- Nordisk Conversationslexicon. 24—37 H. Kbh. 1859—60.
- Nordisk Universitets-Tidsskrift. 5. Aarg. Kbh., Lund, Christiania, Upsala 1859—60.
- † Oversigt over det kgl. dsk. Vdsk. Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder i 1858 Nr. 7—8 og i 1859 Nr. 1—2. Af G. Forchammer. Kbh.
- Oversigt over Nordpolarreiserne og M'Klintocks Expedition. Kbh 1860.
- Ovidii Nasonis, P., opera. Ed. J. C. Jahn. V. I—II. Lips. 1828—32.
- Pausaniæ de situ Græciæ libri X. Rec. I. Bekkerus. T. I—II. Berol. 1826—27.
- Petits Poètes français. T. I—II. Paris. Didot. 1855—56.
- Philologus, Zeitschrift f. das class. Alterthum, herausgeg. v. E. v. Leutsch. 14—15. Jahrg. 1. Supplbd. 1—4. H. Göttingen 1859—60.
- Photii bibliotheca ex rec. I. Bekkeri. T. I—II. Berol. 1824.
- Pindari opera ed. illustr. A. Boeckh. T. I—II (4 ptss.) Lips. 1811—24.
- Platons Philebos, overs. af C. J. Heise, udg. af F. C. Sibbern. Kbh. 1859.
- Polybii historiarum quidquid superest. Rec. illustr. J. Schweighäuser. V. I—XIV. Biponti 1801—7.

- Polybii historiarum supplem. continens Aeneæ Tactici libr.  
de toleranda obsidione. Ed. J. C. Orellius. Lips. 1818.
- Quarterly Review. Nr. 210—214. London 1859—60.
- Rein, W., Das Privatrecht u. der Civilprocess der Römer. Leip-  
zig 1858.
- Reinhart Fuchs. Von J. Grimm. Berlin 1834.
- Revue des deux mondes. 28e année. Paris 1859.
- Ritter, C., Die Erdkunde. 12—19. Th. Berlin 1846—59.
- Rousseau, J. J., Oeuvres complètes. T. I—IV. Paris. Didot. 1856.
- †Rørdam, T. S., Libri iudicum et Ruth sec. vers. Syr. hexapla-  
rem ex codice mus. Brit. nunc primum editi, græce  
translati notisque illustr. cum dissert. gramm. Hauniæ  
1859. (Doctordisp.)
- Sallustius Crispus, C., erkl. v. R. Jacobs. Berlin 1858.
- †Salomonsen, L. V., Urinsyreinfarcten hos Nyfødte. Kbh.  
1859. (Doctordisp.)
- Sauppe, G., Themen zu lateinischen Aufsätzen für die oberen  
Klassen höherer Lehranstalten. Breslau 1858.
- Scharling, C. E., og C. T. Engelstoft, Nyt theologisk Tids-  
skrift. 10. B. Kbh. 1859.
- Schleiermacher, Der christliche Glaube. 1—2. B. Berlin 1835—36.
- Die christliche Sitte, herausgeg. v. L. Jonas. Berlin 1843.
- Grundriss der philosophischen Ethik, mit einleitender  
Vorrede v. A. Twisten. Berlin 1841.
- Schneekloth, H., Hjemmet og Skolen. 2. H. Kbh. 1859.
- Schneider, K. F., Ausführliche Grammatik der lateinischen  
Sprache. 1 Abth. Elementarlehre. 1—2. B. — 2. Abth.  
Formenlehre. 1 B. Berlin 1819—21.
- Schwabe, J. F. H., Specimen theologiæ exhibens Cleanthis  
hymnum in Jovem cum Disciplina Christiana comparatum.  
Jenæ 1819.
- Sextus Empiricus. Ex rec. I. Bekkeri. Berol. 1842.
- Seyffert, M., Palæstra Ciceroniana. Leipzig 1859.
- Uebersetzung einiger Stücke aus der Palæstra Ciceroniana.  
Leipzig 1859.
- Sophoclis Antigona. Ed. F. C. Vex. T. I—II. Lips. 1829—31.
- Stael-Holstein, Mad. la baronne de, Oeuvres complètes. T.  
I—II. Paris. Didot. 1844.
- †Statistisk Tabelværk. Ny Række, 18. B. Kbh. 1858.
- Steinthal, H., Der Ursprung der Sprache. Berlin 1858.

- Stieler, A., Hand-Atlas. Neue Bearbeitungen aus dem Jahre 1858. Gotha 1859.
- Süpfle, K. F., Aufgaben zu lateinischen Stilübungen. 1—3. Th. Karlsruhe 1858—59.
- Taciti, C. Cornelii, Agricola. Ex Vexii recens. recogn. et illustr. G. Kritzius. Berol. 1859.
- Terentius Afer, P., Lustspiele, übers. v. F. Jacob. Berlin 1845.
- Théâtre français du moyen âge. Paris. Didot. 1842.
- Thiers, A., Histoire du consulat et de l'empire. T. X XVII. Leipzig 1851—60.
- Tibullus, A., und Lygdamus, nach Handschriften berichtigt v. I. H. Voss. Heidelberg 1824.
- Tidsskrift for Philologi og Pædagogik. 1. Aarg. Kbh. 1859—60.
- Trap, I. P., Statistisk-topographisk Beskrivelse af Kongeriget Danmark. 10—11. H. Kbh. 1859.
- Grundtegninger af Kjøbstæderne m. m. 3—12 H. Kbh. 1859—60.
- Tzetæ, I., Hist. var. chiliades. Ed. T. Kie'ssling. Lips. 1826.
- Is. et Io., Scholia in Lycophronem. Ed. C. G. Müller. V. I—III. Lips. 1811.
- Ugeskrift, Evangelisk. 2. Række. Udg. af I. R. Stochholm. 1859, 1—2. B. Kbh.
- † Vaupell, C., Iagttagelser over Befrugtningen hos en Art af Slægten Oedogonium. Kbh. 1859. (Doctordisp.)
- Weisser, L., Bilder-Atlas zum Studium der Weltgeschichte mit erläut. Text. v. H. Merz. 15—18. Lief. Stuttgart.
- Welcker, F. G., Alte Denkmäler. 1—3. Th. Göttingen 1849—51.
- Voigt, I. A., Mittheilungen über das Unterrichtswesen Englands und Schottlands. Halle 1860.
- Ørsted, H. C., Naturlærens mekaniske Deel, 3. Udg. v. C. Holten. Kbh. 1859.

Desuden har Bibliotheket modtaget Programmer fra de danske og slesvigske lærde Skoler og høiere Realskoler samt fra de holstenske Gymnasier for 1859 og fra de norske lærde og Real-Skoler for 1858.



## 2. Discipelbibliotheket

har i dette Aar modtaget følgende Tilvæxt:

- Andersen, C. (Christian Adam), Ingolfs og Hjørleifs Saga. Kbh. 1860.
- Andersen, H. C., Nye Eventyr og Historier. 4 Slg. Kbh. 1860.
- Asbjørnsen, P. Chr., Norske Huldre-Eventyr og Folkesagn. I. Christiania 1859.
- Backwell, F. C., Vort Aarhundredes mærkeligste Opfindelser. Overs. af F. C. Sørensen. Kbh. 1859.
- Bjørnson, Bjørnsterne, Arne. Bergen 1859.
- Boisen, F. E., Dansk Læsebog. 2. D. Kbh. 1860.
- Bulwer, E. L., Hvad vil han gjøre dermed? Overs. af C. M. Gorm. 4. D. Kbh. 1859.
- Burnes, Sir Alexander, Reise paa Indusfloden i Aaret 1831. Overs. af T. G. Repp. Kbh. 1839.
- Bøgh, E., Dramatiske Arbeider. 3—4. B. Kbh. 1859.
- Daa, L. Kr., Skandinaviens Beskrivelse. 1. Afd. Kristiania 1859.
- Dickens, C., Reisminder. Oversat af L. Moltke. Kbh. 1858.
- Martin Chuzzlewit. I II. Overs. af L. Moltke. Kbh. 1859.
- Livets Kamp. Overs. af L. Moltke. Kbh. 1859.
- Supplementbind til samtlige Værker. Paa Dansk ved P. B. Blicher. Kbh. 1860.
- Goldschmidt, M., Blandede Skrifter. 1—3. B. Kbh. 1859—60.
- Gubitz, F. W., Deutscher Volks-Kalender. 1842—39. Berlin.
- H., Dr., Fortællinger. Kbh. 1860.
- Hammerich, F., Danmark under Adelsvælden. 4. B. 2. H. Haderslev 1859.
- Hauch, C., Charles de la Bussière. Kbh. 1860.
- Hertz, H., Dramatiske Værker. 14. B. Kbh. 1860.
- Kotzebues, O. v., nye Reise om Jorden. Overs. af F. Schaldemose. Kbh. 1840.
- Lamartines Reise i Østerland. Overs. af F. Schaldemose. 1—2. D. Kbh. 1838—39.
- Landsbyhistorier. Af Forf. til „Livsbilleder“. Kbh. 1860.
- Lefolii, H., H., Fortællinger og Sagaer, fortalte for Børn. Kbh. 1860.
- Lorenzen, Chr. C., Gamle og nye Minder fra Sundeved. Haderslev 1859.
- Marckmann, Danskhedens tidligere Skjæbne i Slesvig. 1. Haderslev 1859.
- Meyers Universum. 2. B. 5—12. H. — 3—4. B. 5. B. 1—11. H. Hildburghausen 1859—60.

- Rosenberg, C., Illustreret Verdenshistorie. 5—20. H. Kbh. 1858—60.
- Rosenhoff, C., Danmarks illustrerede Almanak for 1860. Kbh.
- Runeberg, J. L., Fændrik Staals Fortællinger. Overs. af F. F. Kbh. 1856.
- Scharling, H., Folkvars Drøm, Kamp og Seier. Kbh. 1860.
- Scott, W., St. Valentins Dag eller Perth's fagre Mø. Overs. af L. Moltke. Kbh. 1860.
- Théâtre français publié p. C. Schütz. 16. série, 7—8 livr. Bielefeld 1859.
- Thiers, A., Consulatets og Keiserdømmets Historie. Ved J. C. Magnus. 15—16. D. Kbh. 1858—60.
- Tidsskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben. 2. Række. 1. B. Kbh. 1859.
- Urville, Dumont d', Malerisk Reise omkring Jorden. Overs. af F. Schaldemose. 6—14. H. Kbh. 1859.
- Winther, C., Digte for Børn. 1—2. Smlg. Kbh. 1859.

---

### Indtægt.

Beholdning fra forrige Aar . . . . . „	Rd. 23 Sk.
Bidrag af Deltagerne . . . . . 78	- 24 -
	<hr/>
	i Alt 78 Rd. 47 Sk.

### Udgift.

Indkjøbte Bøger . . . . . 50	Rd. 40 Sk.
Bogbinderarbeide . . . . . 19	- 70 -
	<hr/>
	i Alt 70 Rd. 34 Sk.

Kassebeholdning	8 Rd. 13 Sk.
-----------------	--------------

---

## V. Skolebeneficier og Legater.

Ifølge Rectors Indstilling have Skolens almindelige Beneficier for dette Skoleaar af Ministeriet været saaledes fordelte:

1. Høieste Stipendium 50 Rdlr.: 1. C. D. Danielsen. 2. J. P. Røwe.

2. Melleinste Stipendium 35 Rdlr.: 1. E. A. T. E. Søeborg. 2. N. H. Jørgensen. 3. G. P. H. Borch. 4. H. H. W. Jensen. 5. L. Arntzen,

3. Laveste Stipendium 20 Rdlr.: 1. O. S. F. Wolder. 2. F. V. Grüner. 3. H. A. Møller. 4. J. S. Røwe. 5. L. P. Fabricius. 6. H. A. I. Jensen. 7. H. G. L. Sabroe.

4. Fri Undervisning: 1. J. C. Federspiel. 2. L. T. Mygind. 3. H. A. Hansen. 4. J. H. Leunbach. 5. J. Paludan (kun for sidste Halv-  
aar). 6. C. E. Jensen. 7. H. F. Paludan. 8. C. E. Paludan. 9. H. C. Møller. 10. C. Ø. Bergenhammer. 11. M. C. Nielsen. 12. P. S. Christensen. 13. H. E. J. Mylord. 14. H. A. Lemming. 15. H. A. Rosendahl. 16. P. W. Muth-Rasmussen. 17. A. V. Kruse. 18. E. E. Arntzen. 19. J. G. Ibsen. 20. J. R. J. Rasmussen. 21. J. P. M. Balle. 22. J. M. Kirkebye. 23. N. F. Stegmann. 24. H. A. v. Essen. 25. H. I. Cohn. 26. Z. Cohn.

---

Det Davidsenske Legat, 2 Portioner paa 10 Rd. hver, tillagdes Disciplene N. H. Jørgensen og G. P. H. Borch.

---

Af det Flensborgske Legat tilkjendtes overensstemmende med Fundatsen, efter fuldendt Aarsprøve 1859 efternævnte Disciple de vedføiede Flidsbelønninger:

J. P. Røwe: Orellis mindre Udgave af Horats og Thriges Lærebog i den gamle Historie.

H. F. Paludan: Oehlenschlägers udvalgte Digterværker.

H. A. I. Jensen: Laurent, Keiser Napolcons Historie.

J. M. Secher: Oehlenschlägers Tragedier i eet Bind.

J. R. J. Rasmussen: Holbergs Comoedier i eet Bind.

N. F. Stegmann: Holbergs Peder Paars og Niels Klim.

---

Af Stipendieoverskuds-fonden er tillagt Disciplen M. C. Nielsen en til laveste Stipendiegrad svarende Understøttelse af 20 Rdlr. og tre af Skolens forhenværende Disciple, Studd. juris H. P. A. Lemming og G. C. P. L. de Fontenay og Stud. theol. J. M. M. Grabow, en Understøttelse af 60 Rdlr. hver.

---

## VI. Udtog af Skolens Regnskaber

for Aaret fra 1ste April 1859 til 31te Marts 1860.

### A. Den egentlige Skolekasse.

	Indtægt.	
	Rdlr.	Sk.
1. Beholdning efter Regnskabet for 1858—59 . .	1,033	41
2. Renter af Skolens Kapitalformue . . . . .	94	"
3. Jordebogsindtægter . . . . .	1,550	12
4. Indtægter af Kirker . . . . .	100	"
5. Samtlige Skolecontingenter . . . . .	2,970	77 $\frac{1}{2}$
6. Indtægt af Svanes Legat . . . . .	800	"
7. Bidrag fra Ripendieoverskuds-fonden . . . . .	600	"
8. Tilskud fra den almindelige Skolefond . . . .	7,966	64
9. Ifølge Decision til Regnskabet for 1858—59 .	3	32
	<hr/>	
	Summa Indtægt 15,118	34 $\frac{1}{2}$

	Udgift.	
1. a) Gager til Lærerne . . . . .	10,476	Rd.
b) Pedellens Løn . . . . .	134	-
	<hr/>	10,610
2. Timeundervisning . . . . .	927	"
3. Pensioner . . . . .	537	48
4. Tilskud til Bibliothek og videnskabelige Appa- rater . . . . .	350	"
5. a) Bygningernes Vedligeholdelse 145 Rd. 12 Sk.		
b) Leieudgift for Badelocale . . 35 - " -		
c) Inventariets Vedligeholdelse og Forøgelse . . . . .	128 - " -	
	<hr/>	308 12
6. a) Brændsels-Fornødenheder . . 249 Rd. " Sk.		
b) Belysnings-Fornødenheder . 46 - 18 -		
	<hr/>	295 18
7. a) Skatter og Afgifter . . . . .	245	79 $\frac{1}{2}$
	<hr/>	
	Lateris 13,273	61 $\frac{1}{2}$

	Rdlr.	Sk.
Transport	13,273	61½
8. Regnskabsføringen . . . . .	300	"
9. Forskjellige løbende Udgifter:		
a) Skoleopvarntning . . . . .	20 Rd.	" Sk.
b) Rengjøring . . . . .	99	- 72 -
c) Porto, Protokoller, Skrive- materialier og Afskrivning . .	89	- 46 -
d) Programmer og Skolehøitide- ligheder . . . . .	53	- 74 -
	<u>350</u>	<u>48</u>
10. Ifølge Decision til Røgnskabet for 1858—59	"	16
11. Tilbagebetalt Skolecontingent . . . . .	7	48
	<u>Summa Udgift</u>	<u>13,931 77½</u>
	Beholdning	1,186 53
	<u>Balance</u>	<u>15,118 34½</u>

## B. Legaterne til Skolens Bibliothek.

### Indtægt.

1. Beholdning fra forrige Aar . . . . .	252	51½
2. Renter af en Statsobligation . . . . .	"	48
3. Jordleie . . . . .	70	"
4. Teilmanns Legat . . . . .	20	"
5. Skolekassens Tilskud . . . . .	350	"
	<u>Summa Indtægt</u>	<u>693 3½</u>

### Udgift.

1. Indkjøbte Bøger og disses Indbinding . . . . .	803	10
2. Undervisnings-Apparater . . . . .	3	93
	<u>Summa Udgift</u>	<u>807 7</u>
Sammenholdes hermed Indtægten	693	3½
fremkommer en Underbalance af	114	3½

**C. Flensborgs Legat.**

		Indtægt.	
		Rdlr.	Sk.
1.	Renter af en Statsobligation . . . . .	"	48
2.	Jordleie . . . . .	64	"
		<hr/>	
		Summa Indtægt	64 48
<hr/>			
		Udgift.	
1.	Underbalance fra forrige Aar . . . , . . . . .	14	5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
2.	Indkjøbte Bøger og disses Indbinding . . . . .	59	31
		<hr/>	
		Summa Udgift	73 36 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
		<hr/>	
		Sammenholdes hermed Indtægten	64 48
		<hr/>	
		fremkommer en Underbalance af	8 84 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
		<hr/>	

**D. Stipendiefonden.**

		Indtægt.	
	Renter af Fondens Kapitalformue . . . . .	463	77
		Udgift.	
1.	Oplagte og udbetalte Stipendier . . . . .	460	"
2.	Overført i Stipendieoverskudsfonden . . . . .	3	77
		<hr/>	
		Summa Udgift	463 77
		<hr/>	

**E. Stipendieoverskudsfonden.**

		Indtægt.	
1.	Beholdning efter forrige Aars Regnskab . . .	255	83
2.	Renter af Fondens Kapitalformue . . . . .	1,100	4
3.	Kornindtægter . . . . .	512	79
4.	Hanning Sogns Tiendeafgift for 1858 . . . . .	6	"
5.	Andel af Svanes Legat . . . . .	400	"
6.	Dauidsens Legat . . . . .	20	"
		<hr/>	
		Lateris	2,294 70
		<hr/>	

	Rdlr.	Sk.
Transport	2,294	70
7. Afgiften fra Hansted Hospital for 1858 . . . . .	226	4
8. Oplagte Stipendier . . . . .	348	47
9. Stipendiefondens Overskud . . . . .	3	77
Summa Indtægt	2,873	6

## Udgift.

1. Skatter . . . . .	3	74
2. Bidrag til to Enker i Horsens By . . . . .	40	"
3. Davidsens Legat til to Disciple . . . . .	20	"
4. Liqvideret i Tebstrup Byes Tiende . . . . .	2	55 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
5. Regnskabsprocenter . . . . .	53	56 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
6. Udbetalte Stipendier . . . . .	355	"
7. Afgivet til Skolekassen . . . . .	600	"
8. Extraordinaire Understøttelser . . . . .	200	"
9. Udlaant Kapital . . . . .	400	"
10. Renterestance . . . . .	49	20
Summa Udgift	1,724	14
Beholdning	1,148	88
Balance	2,873	5



## Aarsprøven og Afgangsprøven 1860

afholdes i følgende Orden:

### I. Den skriftlige Prøve.

#### Løverdagen den 23de Juni.

9—1. VII. Latinsk Version.      4—8. VII. Geometri.

#### Mandagen den 25de Juni.

9—1. VII. Dansk Stil.      4—8. VII. Arithmetik.

#### Tirsdagen den 26de Juni.

9—1. VII. Latinsk Stil.      4—8. VI. Tydsk Stil.

#### Mandagen den 9de Juli.

8—11. III. Dansk Stil.      8—12. VI. Latinsk Stil.

8—10 $\frac{1}{2}$ . V. Mathematik.      8—10 $\frac{1}{2}$  I. Regning.

IV. Mathematik.      10 $\frac{1}{2}$ —I. V. Tydsk Stil.

IV. Tydsk Stil.

3—7. VI. Dansk Stil.      3—6 $\frac{1}{2}$ . IV. Dansk Stil.

3—5 $\frac{1}{2}$ . I. Dansk Stil.      3—5 $\frac{1}{2}$ . III. Tydsk Stil.

3—7. V. Dansk Stil.      II. Tydsk Version.

#### Tirsdagen den 10de Juli.

8—11. V. Latinsk Version.      8—10 $\frac{1}{2}$ . VI. Mathematik.

8—10 $\frac{1}{2}$  I. Tydsk Version.      8—11. IV. Latinsk Stil.

8—11. III. Regning.      8—10 $\frac{1}{2}$ . II. Dansk Stil.

3—6. VI. Latinsk Version.      3—5 $\frac{1}{2}$ . IV. Latinsk Version.

V. Latinsk Stil.      II. Regning.

III. Latinsk Stil og Version. IV. III. Engelsk Stil.

## II. Den mundtlige Prøve.

### Onsdagen den 11te Juli.

Syngestuen.	8de Læsestue.
9—12. I. Historie.	9—12 $\frac{1}{2}$ . III. Historie.
3—5. VI. Latin.	3—5. VII. B. Historie.
	5—7. V. Geographi.
6te Læsestue.	5te Læsestue.
9—12. IV. Tydsk.	9—11. II. A. Geographi.
3—6 $\frac{1}{2}$ . III. Religion.	3—5 $\frac{1}{2}$ . II, B. Fransk.

### Torsdagen den 12te Juli.

Syngestuen.	8de Læsestue.
9—11. VII, B. Latin.	9—12. IV. Arithmetik.
3—5 $\frac{1}{2}$ . II, A. Dansk.	3—6. IV. Geometri.
6te Læsestue.	5te Læsestue.
9—11. V. Religion.	9—11. II, B. Naturhistorie.
11—1. VI. Historie.	3—6. I. Religion.
3—6 $\frac{1}{2}$ . III. Naturhistorie.	

### Fredagen den 13de Juli.

Syngestuen.	8de Læsestue.
9—11 $\frac{1}{2}$ . VII, A. Latin.	9—11. VII, B. Matematik.
4—6 $\frac{1}{2}$ . III. Latin.	11—1. VI. Geographi.
	3—5 $\frac{1}{2}$ . V. Historie.
6te Læsestue.	5te Læsestue.
9—11. II, A. Religion.	9—12. IV. Fransk.
11—1. II, B. Religion.	
3—5. VI. Tydsk.	4—5. IV. Naturlære.
5—7. VII, A. Matematik.	5—6. VII, B. Religion.

### Løvdagen den 14de Juli.

Syngestuen.	8de Læsestue.
9—11. VII, A. Græsk.	9—11. VI. Naturhistorie.
11—1 $\frac{1}{2}$ . IV. Græsk.	11 $\frac{1}{2}$ —1. VII, A. Naturlære.
4—6. VI. Fransk.	4—7. V. Matematik.

6te Læsestue.

9—12 $\frac{1}{2}$ . I. Dansk.3—5 $\frac{1}{2}$ . V. Græsk.

6—7. VII. Hebraisk.

5te Læsestue.

9—11. II, B. Geographi.

11—1. II, A. Naturhistorie.

3—6 $\frac{1}{2}$ . III. Dansk.**Mandagen den 16de Juli.**

Syngestuen.

9—11 $\frac{1}{2}$ . V. Latin.11 $\frac{1}{2}$ —1. VII, A. Religion.3—5 $\frac{1}{2}$ . II, B. Dansk.5 $\frac{1}{2}$ —7. Religion.

8de Læsestue.

9—12. IV. Historie.

3—6 $\frac{1}{2}$ . III. Tydsk.

6te Læsestue.

9—11 $\frac{1}{2}$ . II, A. Tydsk.

3—6. IV. Geographi.

**Tirsdagen den 17de Juli.**

Syngestuen.

9—11. VII, B. Græsk.

11—1. VI. Græsk.

3—5 $\frac{1}{2}$ . II, B. Tydsk.

8de Læsestue.

9—12 $\frac{1}{2}$ . III. Geographi.

3—5. V. Naturhistorie.

5—7 $\frac{1}{2}$ . II, A. Fransk.

6te Læsestue.

9—12. I. Naturhistorie.

3—6. IV. Religion.

**Onsdagen den 18de Juli.**

Syngestuen.

9—12. IV. Latin.

3—6. I. Geographi.

8de Læsestue.

9—12 $\frac{1}{2}$ . III. Fransk.

3—7. II. Historie.

6te Læsestue.

9—11. V. Tydsk.

11—1 $\frac{1}{2}$ . IV. III. Engelsk.

3—6. IV. Naturhistorie.

**Torsdagen den 19de Juli.**

Syngestuen.

11—1. VII, A. Historie.

10 $\frac{1}{2}$ —1. VI. Matematik.

6te Læsestue.

9—11. V. Fransk.

8de Læsestue.

9—10. VII, B. Naturlære.

10 $\frac{1}{2}$ —1. VI. Matematik.

5te Læsestue.

9—12. I. Tydsk.

**Fredagen den 13de Juli** Eftermiddag Kl. 7—8  
afholdes Gymnastikprøven og

**Løverdagen den 14de Juli** Eftermiddag Kl. 7—8  
Sangprøven.

---

**Fredagen den 20de Juli** om Formiddagen Kl.  
9 prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.

**Løverdagen den 21de Juli** Kl. 11 bekendtgjøres  
Prøvernes Udfald, hvorefter Sommerferien tager sin  
Begyndelse.

**Torsdagen den 23de August** Kl. 8 begynder  
Undervisningen i det nye Skoleaar.

---

Til at overvære de mundtlige Prøver indbydes  
herved Disciplenes Fædre og Foresatte samt Enhver,  
der interesserer sig for Skolens Virksomhed.

---